

Attica Economic Review

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

«Προοπτικές και αβεβαιότητες από την επανεκκίνηση της οικονομίας»

Απρίλιος 2021

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος
2. Ειδικό θέμα: Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0)
3. Διεθνές περιβάλλον
4. Οικονομικό κλίμα
5. Βραχυπρόθεσμοι δείκτες
6. Δημοσιονομικά
7. Τραπεζικά
8. Ενέργεια, υποδομές, περιβάλλον

- Καθώς επιταχύνεται ο ρυθμός των εμβολιασμών κατά της πανδημίας στις ανεπτυγμένες χώρες, χαλαρώνουν σταδιακά οι περιορισμοί που ήταν σε ισχύ στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες, ενισχύοντας την **προοπτική για επανεκκίνηση των οικονομιών** τους.
- Στις **θετικές εξελίξεις διεθνώς**, το οικονομικό κλίμα στην Ευρωζώνη ανέκαμψε δυναμικά τον Απρίλιο στα προ της πανδημίας επίπεδα, ενώ οι χρηματιστηριακοί δείκτες σε Ευρώπη και ΗΠΑ ενισχύονται, αντανακλώντας την υποχώρηση της αβεβαιότητας αλλά και τα ιστορικά υψηλά επίπεδα ρευστότητας παγκοσμίως. Οι πρόδρομοι δείκτες δραστηριότητας βελτιώνονται, ενώ το διεθνές εμπόριο έχει ανακάμψει σε ιστορικά υψηλό επίπεδο.
- Το **ευρώ ανατιμήθηκε έναντι του δολαρίου**, ύστερα από δύο μήνες υποχώρησης της ισοτιμίας του.
- Το **κόστος ιδιωτικού δανεισμού** παραμένει ιστορικά χαμηλό, με το κόστος χρηματοδότησης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων να κινείται περαιτέρω πτωτικά. Αντίθετα, το **κόστος δημόσιου δανεισμού** των ανεπτυγμένων οικονομιών κινείται ανοδικά.
- Παραμένουν **σημαντικές προκλήσεις σχετικά με την ένταση των επιπτώσεων της υγειονομικής κρίσης παγκοσμίως**, ειδικά σε κλάδους υπηρεσιών των οποίων η δραστηριότητα επλήγη περισσότερο ή και με τρόπο ο οποίος έχει μόνιμο αποτύπωμα.

- Στην Ελλάδα, η πρόοδος στους εμβολιασμούς και οι περισσότερες δυνατότητες ανίχνευσης του ιού, επέτρεψαν σχεδιασμό για **σταδιακή άρση** των περιοριστικών μέτρων. Έτσι, έγινε η **πρώτη χαλάρωση** στο Λιανικό Εμπόριο και τις μετακινήσεις από τις αρχές Απριλίου. Τα επιδημιολογικά δεδομένα από το δεύτερο δεκαήμερο του Απριλίου, οδήγησαν σε **μερική ή πλήρη άρση και άλλων περιορισμών** στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Μαΐου (τουρισμός, διαπεριφερειακές μετακινήσεις, εστίαση).
- Οι **ηπιότερες αρνητικές επιδράσεις** του 2^{ου} lockdown έναντι της περιόδου Μαρτίου-Μαΐου πέρυσι συνεχίζονται, βάσει των τάσεων σε βραχυχρόνιους δείκτες. Η πτώση του όγκου του λιανικού εμπορίου ήταν ήπια τον Φεβρουάριο και η βιομηχανική παραγωγή έμεινε σε τροχιά ανόδου για πέμπτο μήνα. Ωστόσο, η τάση της δραστηριότητας στις Κατασκευές μεταστράφηκε σε πτωτική.
- Οι παραπάνω εξελίξεις δημιουργούν ένα σαφώς θετικότερο κλίμα στην οικονομία, ενισχύοντας τις **προσδοκίες επιστροφής τους επόμενους μήνες σε συνθήκες «κανονικότητας»**. Αυτές αποτυπώνονται στο οικονομικό κλίμα, που βελτιώθηκε τον Απρίλιο για τρίτο μήνα, φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο του τελευταίου 12-μήνου. Οι προσδοκίες βελτιώθηκαν σε όλους τους τομείς, εκτός της Βιομηχανίας, όπου ήδη είχαν ενισχυθεί, ενώ τονώθηκε περαιτέρω η Καταναλωτική Εμπιστοσύνη.
- Η σταδιακή επαναλειτουργία της οικονομίας συμβαίνει σε μια κρίσιμη περίοδο για την πορεία σημαντικών τομέων για την ελληνική οικονομία συνολικά το 2021 (Τουρισμός, Λιανικό Εμπόριο). Αποτελεί πρόκληση για τα εμπλεκόμενα μέρη (κράτος, επιχειρήσεις, νοικοκυριά) η **διαφύλαξη αυτής της δυναμικής**, προκειμένου να εξελιχθεί σε **εφαλτήριο για την έξοδο από την κρίση**.
- Η **οικονομική πολιτική** θα έχει αυξημένη βαρύτητα την προσεχή περίοδο, καθώς σε συνθήκες επανέναρξης της δραστηριότητας πολλές επιχειρήσεις και νοικοκυριά θα **αναζητούν μια νέα κατάσταση ισορροπίας**. Επομένως, χρειάζονται **στοχευμένες και οριοθετημένες παρεμβάσεις**. Άλλωστε, ύστερα από πάνω από ένα έτος πανδημίας, οι σχετικές δυνατότητες σταδιακά περιορίζονται.
- Στο **ειδικό θέμα** του δελτίου παρουσιάζονται βασικά χαρακτηριστικά του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0), που αποτελεί προϋπόθεση για την άντληση πόρων από το Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης (NextGenerationEU). Παρουσιάζονται το σχέδιο κατανομής των πόρων ανά πυλώνα του ΕΣΑΑ, οι κυριότερες μεταρρυθμίσεις για την προώθηση των στόχων πολιτικής του και μια εκτίμηση των επιδράσεων του στην ελληνική οικονομία.

2. Ειδικό θέμα

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

***ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
(ΕΛΛΑΔΑ 2.0)***

Σχέδιο ανάκαμψης από την πανδημία για την Ευρώπη

Για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε τον Μάιο του 2020 το **προσωρινό μέσο ανάκαμψης NextGenerationEU**, προϋπολογισμού €750 δισεκ. (τιμές 2018) και στοχευμένες ενισχύσεις στον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ (Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο) για την περίοδο 2021-2027.

Τον Ιούλιο του 2020, οι ηγέτες της ΕΕ κατέληξαν σε **πολιτική συμφωνία** σχετικά με τη δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

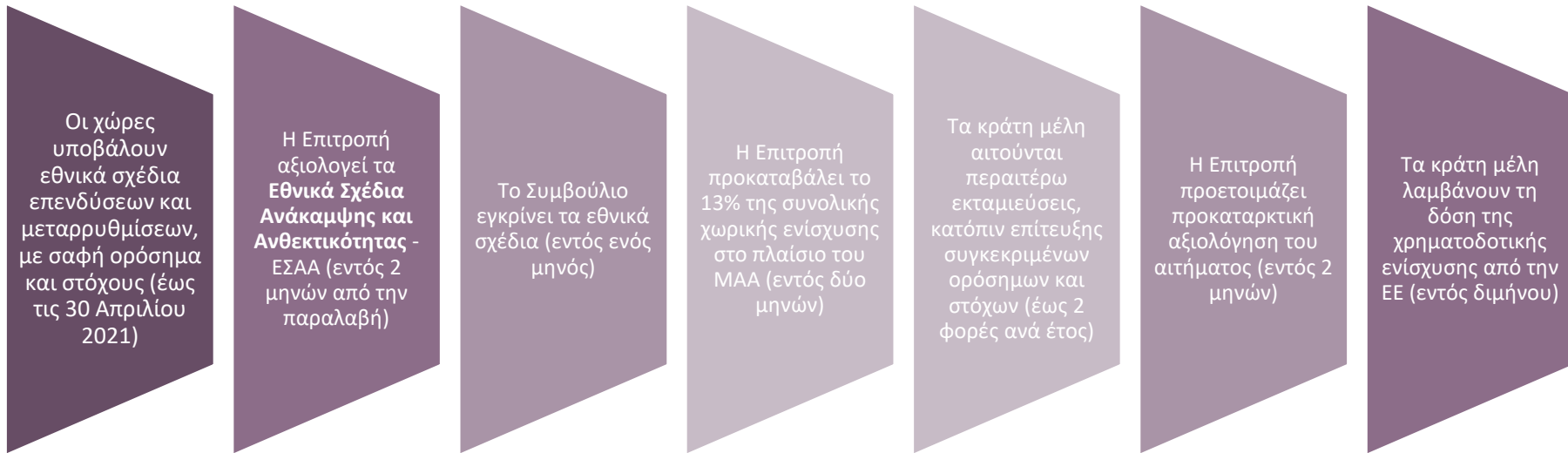
Τον Δεκέμβριο του 2020, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε συμφωνία για τον **Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility)**, το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο του NextGenerationEU. Ο προϋπολογισμός του ΜΑΑ είναι €672,5 δισεκ. (τιμές 2018), εκ των οποίων €360 δισεκ. σε δάνεια και €312,5 δισεκ. σε επιχορηγήσεις.

Για την άντληση των κεφαλαίων που τους αναλογούν από τον ΜΑΑ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίσουν **Εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**, τα οποία να καθορίζουν μια συνεκτική δέσμη επενδυτικών έργων και μεταρρυθμίσεων. Αυτή θα πρέπει να υλοποιηθεί έως το 2026.

Πηγές: https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_el#---2

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμπεράσματα 17-21 Ιουλίου 2020, EUCO 10/20 (<https://www.consilium.europa.eu/media/45132/210720-euco-final-conclusions-el.pdf>)

Πρόσβαση στο Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Τα Εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα πρέπει να αφορούν στους εξής τομείς πολιτικής που αποτελούν προτεραιότητα για την ΕΕ (πυλώνες άρθρου 3 Κανονισμού για τον ΜΑΑ):

- ✓ πράσινη μετάβαση
- ✓ ψηφιακός μετασχηματισμός
- ✓ έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη
- ✓ κοινωνική και εδαφική συνοχή
- ✓ υγεία και οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα
- ✓ πολιτικές για την επόμενη γενιά (παιδιά-νέοι)

Πηγές: Ελλάδα 2.0 - Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, Αναλυτική Περιγραφή Δράσεων
https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_el

Διαδικασία διαμόρφωσης Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

- Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0) διαμορφώθηκε πρωτίστως με βάση το «Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία», της Επιτροπής Πισσαρίδη*.
- Ευθυγραμμίζεται με τις Ειδικές ανά Χώρα Συστάσεις (CSR) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2019 και 2020.

Το ΕΣΑΑ σχετίζεται και συμπληρώνει εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης:

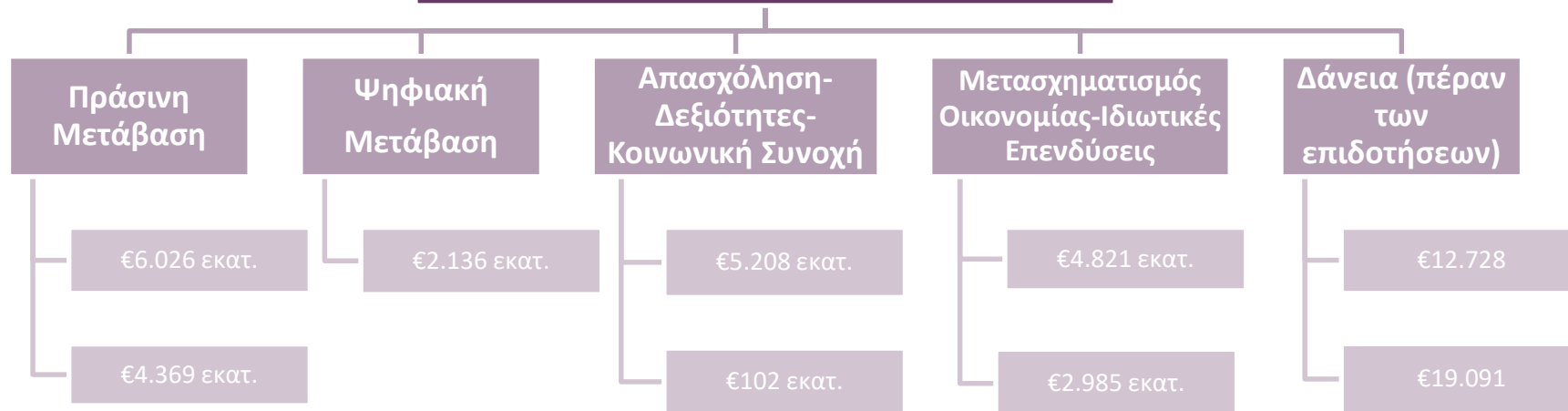
- ⑩ Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ)
- ⑩ Ψηφιακή Βίβλος
- ⑩ Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών
- ⑩ Εθνική Στρατηγική για την Ανώτατη Εκπαίδευση
- ⑩ Ελληνικό Σχέδιο Εγγύησης για τη Νεολαία
- ⑩ Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025
- ⑩ Εθνικό και Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης

Πηγή: Ελλάδα2.0 - Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

* Η Επιτροπή Πισσαρίδη αποτελείται από τον κύριο Χριστόφορο Πισσαρίδη (πρόεδρος), καθηγητή στο London School of Economics και το Πανεπιστήμιο Κύπρου και κάτοχο του βραβείου Nobel Οικονομικών 2010, τον κύριο Νίκο Βέττα (ανασπληρωτή πρόεδρο), καθηγητή στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και Γενικό Διευθυντή του IOBE, τον κύριο Δημήτρη Βαγιανό, καθηγητή στο London School of Economics, και τον κύριο Κώστα Μεγίρη, καθηγητή στο Yale University.

Πυλώνες Ελλάδα 2.0 (Επιδοτήσεις ΕΕ* / εθνικοί-ιδιωτικοί πόροι**)

- **Σύνολο Επιδοτήσεων: €18.191 εκατ. από ΕΕ, €7.457 εκατ. από εθνικοί πόρους**
- **Σύνολο δανείων: €12.728 εκατ. από ΕΕ, €19.091 εκατ. από εγχώριες πηγές**

*Προϋπολογισμός NextGenerationEU, **εκτιμήσεις Ελλάδα 2.0
Πηγή: Ελλάδα2.0 - Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Άξονες επενδύσεων Σχεδίου Ανάκαμψης

Πράσινη Μετάβαση

- ❖ Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον (€2.574 εκατ.)
- ❖ Ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακού αποθέματος και χωροταξική μεταρρύθμιση (€4.279 εκατ.)
- ❖ Μετάβαση σε πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών (€1.197 εκατ.)
- ❖ Αειφόρος χρήση πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, βιοποικιλότητα (€2.345 εκατ.)

Ψηφιακή Μετάβαση

- Συνδεσιμότητα για πολίτες-επιχειρήσεις-κράτος (€453 εκατ.)
- Ψηφιακός μετασχηματισμός κράτους (€1.308 εκατ.)
- Ψηφιακός μετασχηματισμός επιχειρήσεων (€375 εκατ.)

Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή

- Αύξηση θέσεων εργασίας και προώθηση συμμετοχής στην αγορά εργασίας (€760 εκατ.)
- Ενίσχυση ψηφιακών δυνατοτήτων εκπαίδευσης, εκσυγχρονισμός επαγγελματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης (€2.412 εκατ.)
- Ενίσχυση προσβασιμότητας-αποτελεσματικότητας-ποιότητας του συστήματος υγείας (€1.536 εκατ.)
- Αύξηση πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές (€601 εκατ.)

Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας

- Φορολογικά εργαλεία για ανάπτυξη-βελτίωση φορολογικής διοίκησης (€183 εκατ.)
- Εκσυγχρονισμός δημόσιας διοίκησης (€184 εκατ.)
- Βελτίωση αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης (€331 εκατ.)
- Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών (€25 εκατ.)
- Προώθηση έρευνας-καινοτομίας (€554 εκατ.)
- Εκσυγχρονισμός-βελτίωση ανθεκτικότητας κύριων κλάδων της χώρας (€6.121 εκατ.)
- Βελτίωση ανταγωνιστικότητας, προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων-εξαγωγών (€409 εκατ.)

Πηγή: Ελλάδα2.0 - Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Εμβληματικές Μεταρρυθμίσεις

Πράσινη Μετάβαση

- Απλοποίηση διαδικασιών αδειοδότησης ΑΠΕ
- Προώθηση ηλεκτροκίνησης μέσω σύγχρονου θεσμικού πλαισίου
- Υλοποίηση μεταρρύθμισης πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού
- Υποδομές επεξεργασίας αστικών λυμάτων σε οικισμούς κάτω των 2000 κατοίκων σε τουριστικές και περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές

Ψηφιακή Μετάβαση

- Ανάπτυξη Σχεδίου Δράσης για παροχή «πελατοκεντρικών» ψηφιακών υπηρεσιών από τη δημόσια διοίκηση
- Μετάβαση στην τεχνολογία 5G και διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων ψηφιακών υπηρεσιών
- Προώθηση της μετάβασης σε γρήγορες ευρυζωνικές συνδέσεις
- Ψηφιακός μετασχηματισμός ΜμΕ

Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή

- Ριζική αναθεώρηση συστήματος αναβάθμισης δεξιοτήτων του ενεργού πληθυσμού
- Μεταρρύθμιση της εργατικής νομοθεσίας (εκσυγχρονισμός και απλοποίηση)
- Μεταρρύθμιση ενεργητικών και παθητικών πολιτικών απασχόλησης
- Ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού και περιεχομένου
- Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και ψηφιακή εξυπηρέτηση για τηλεϊατρική
- Μηχανισμός αξιολόγησης ισότητας και διακρίσεων στους χώρους εργασίας

Ιδιωτικές επενδύσεις, μετασχηματισμός της οικονομίας

- Μεταρρυθμίσεις για την απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, τη διευκόλυνση του επιχειρείν και των επενδύσεων
- Αναβάθμιση ερευνητικών κέντρων

Πηγή: Ελλάδα2.0 - Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Εκτιμήσεις επιδράσεων Σχεδίου Ανάκαμψης*

Οι επιδράσεις του ΕΣΑΑ στην οικονομία διαχωρίζονται σε:

- επιδράσεις επιχορηγήσεων και δανείων του Σχεδίου (σενάριο Α)
- επιδράσεις επιχορηγήσεων-δανείων-μεταρρυθμίσεων (σενάριο Β)
- Σύγκριση αποτελεσμάτων σεναρίων με σενάριο βάσης (χωρίς ΕΣΑΑ)

Σενάριο Α

- Επιπλέον μέσος ρυθμός μεγέθυνσης ΑΕΠ περίπου 0,7 ποσοστιαίες μονάδες ετησίως την περίοδο 2021-2026
- Υψηλότερο επίπεδο ΑΕΠ κάθε έτος, με τη μεγαλύτερη αύξηση το 2026 (+4,3% του ΑΕΠ σεναρίου βάσης)
- Ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων, έως +18,4% ετησίως
- Σταδιακή αύξηση απασχόλησης, έως +2,2% ετησίως
- Διεύρυνση φορολογικών εσόδων έως +1,6 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ
- Οι επιδράσεις συνεχίζονται φθίνουσες μετά το 2026

Σενάριο Β

- Επιπλέον του σεναρίου Α μέσος ρυθμός μεγέθυνσης ΑΕΠ περίπου 0,45 ποσοστιαίες μονάδες ετησίως την περίοδο 2021-2026 (συνολικά 1,15 μονάδες ανά έτος)
- Επιπλέον αύξηση του ετήσιου ΑΕΠ, που κορυφώνεται το 2026 (+6,9% του ΑΕΠ σεναρίου βάσης)
- Ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων, που θα μεγιστοποιηθεί το 2026 (+20%)
- Σταδιακή αύξηση απασχόλησης, έως 4% το 2026 (+180 έως +200 χιλ. θέσεις εργασίας)
- Διεύρυνση φορολογικών εσόδων κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ μακροπρόθεσμα
- Οι επιδράσεις συνεχίζονται φθίνουσες μετά το 2026

*Αποτελέσματα εκτιμήσεων της Τράπεζας της Ελλάδος. Περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0)

- Για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης, η ΕΕ διαμόρφωσε το προσωρινό εργαλείο ανάκαμψης **NextGenerationEU**, με το **Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**, να αποτελεί το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο του. Για την άντληση κεφαλαίων από τον ΜΑΑ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίσουν **Εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**.
- Το **Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0)** διαμορφώθηκε πρωτίστως με βάση το «Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία», ευθυγραμμίζεται με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις της Επιτροπής, σχετίζεται και συμπληρώνει εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης
- Το **σύνολο επιδοτήσεων και δανείων** που μπορούν να αντληθούν από το **NextGenerationEU στην περίοδο 2021-2026** φτάνει τα €30,9 δισεκ. Οι **εθνικοί και ιδιωτικοί πόροι** που εκτιμάται πως θα μοχλευθούν φθάνουν τα €26,5 δισεκ.
- **Υψηλότερος μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης 1,15** ποσοστιαίες μονάδες το 2021-2026, από τους πόρους και τις μεταρρυθμίσεις του ΕΣΑΑ. **Ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων, έως 20% το 2026. Σταδιακή αύξηση απασχόλησης, έως 4% το 2026 (+180 έως +200 χιλ. θέσεις εργασίας). Διεύρυνση φορολογικών εσόδων κατά 2,8** ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ μακροπρόθεσμα.

3. Διεθνές περιβάλλον

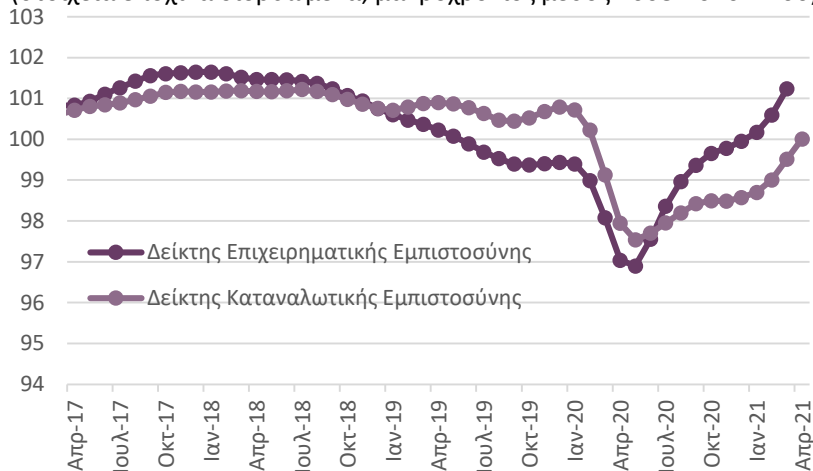
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

«Προοπτικές και αβεβαιότητες από την επανεκκίνηση της οικονομίας»

Το οικονομικό κλίμα στην Ευρωζώνη βελτιώθηκε σημαντικά τον Απρίλιο, όπως και η καταναλωτική εμπιστοσύνη διεθνώς

Σημαντική βελτίωση στο δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Απρίλιο παγκοσμίως

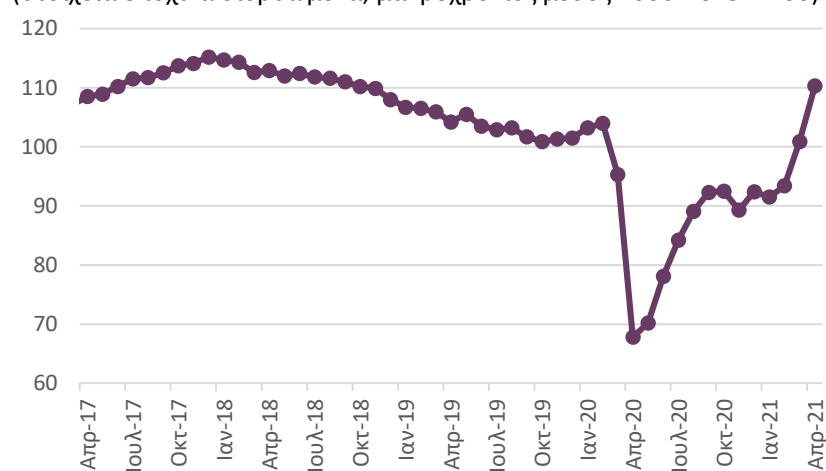
Δείκτες Οικονομικού κλίματος χωρών ΟΟΣΑ
(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2008-2020 = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 4/2021

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ευρωζώνη συνεχίζει έντονα ανοδικά και τον Απρίλιο (+9,3% στις 110,3 μονάδες)

Δείκτες Οικονομικού κλίματος της Ευρωζώνης
(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2000-2019 = 100)

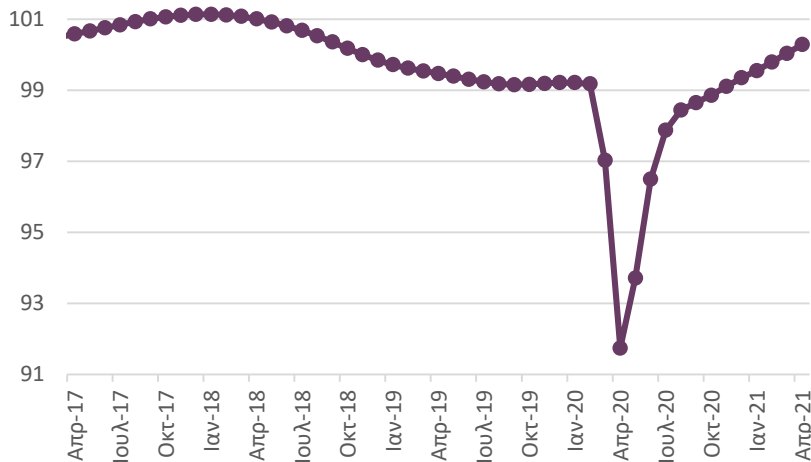

Πηγή: DG ECFIN, έως 04/2021

Η οικονομική δραστηριότητα και το εμπόριο διεθνώς παραμένουν σε τροχιά ανάκαμψης

Συνεχίζει την ήπια ανοδική του πορεία ο CLI τον Απρίλιο (+0,2%)

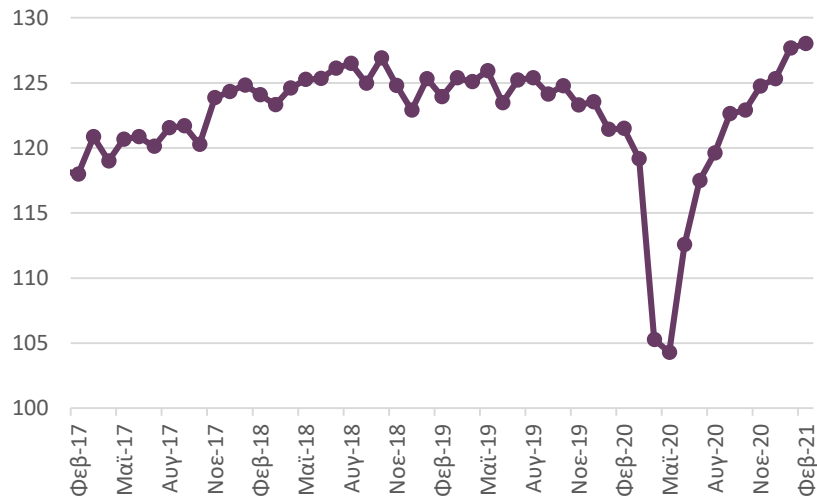
Σύνθετος πρόδρομος δείκτης ΟΟΣΑ (CLI)
(Μακροχρόνιος μέσος όρος = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 04/2021

Σταθεροποίηση του όγκου διεθνούς εμπορίου το Φεβρουάριο (+0,2%) σε ιστορικά υψηλό επίπεδο

Παγκόσμιος Δείκτης Όγκου Εμπορίου (CPB)
(εποχικά διορθωμένα στοιχεία, 2010=100)

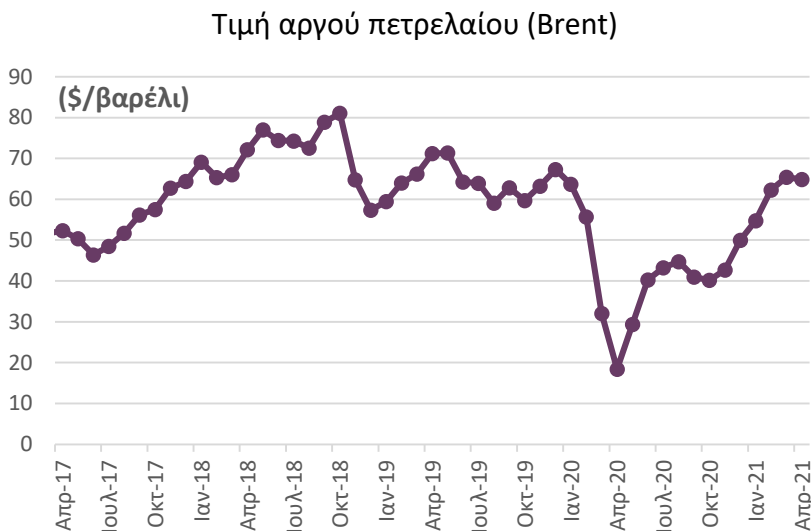

Πηγή: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, έως 2/2021

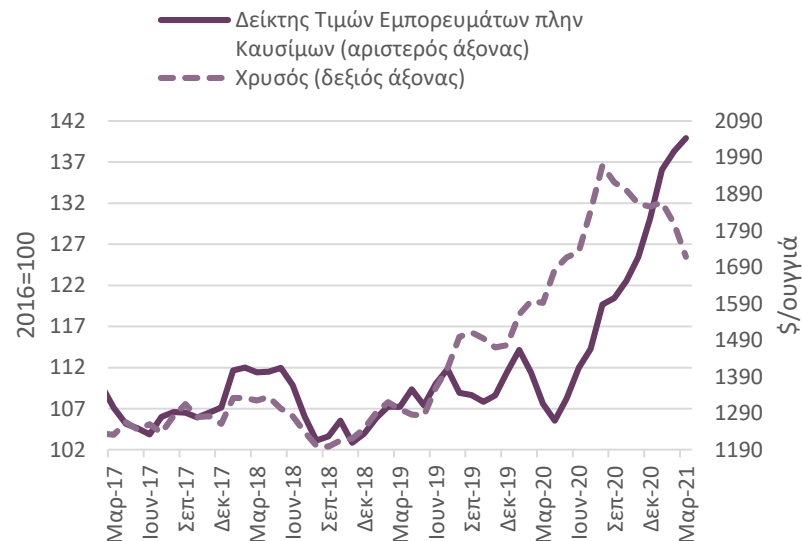
Συνεχίζονται οι ανοδικές τάσεις στις τιμές των εμπορευμάτων, εκτός πετρελαίου και χρυσού

Μικρή πτώση της τιμής του πετρελαίου τον Απρίλιο, στα \$64,8/βαρέλι

Πηγή: U.S. Energy Information Administration, έως 04/2021

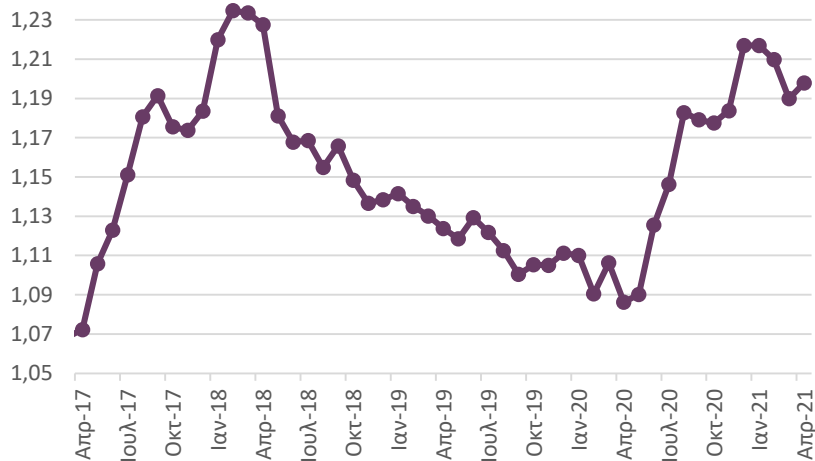
Σημαντική πτώση της τιμής του χρυσού τον Μάρτιο, στα 1718 \$/ουγκιά (-5%), ενώ ο δείκτης τιμών λοιπών εμπορευμάτων εξακολουθεί να ενισχύεται

Πηγή: ΔΑΤ, Commodity data portal, έως 03/2021

Μικρή άνοδος του ευρώ τον Απρίλιο έναντι του δολαρίου στα 1,20 \$/€ (+0,7% από τον προηγούμενο μήνα)

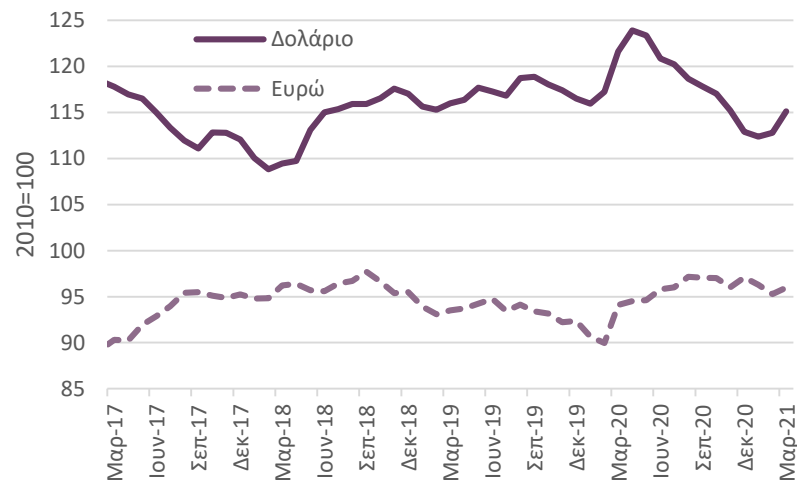
Ισοτιμία ευρώ/δολαρίου

Πηγή: ΕΚΤ, έως 04/2021

Άνοδος δολαρίου και ευρώ σε σχέση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους τον Μάρτιο

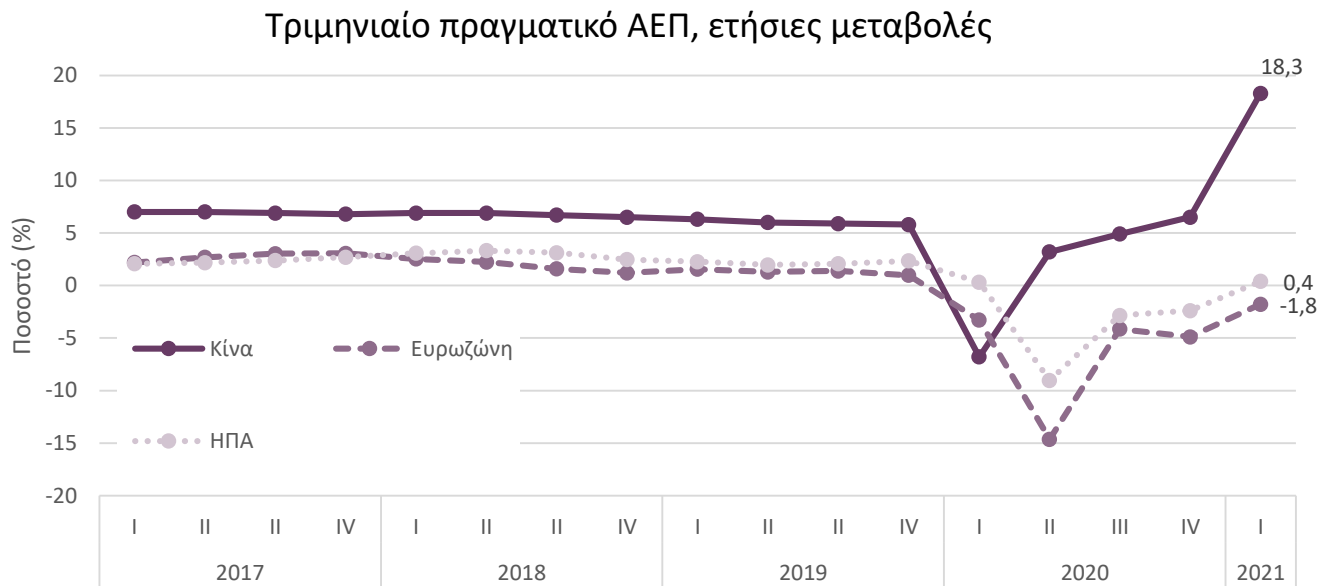
Δείκτης πραγματικής σταθμισμένης ισοτιμίας

Πηγή: Bank for International Settlements, έως 03/2021

Μεγάλες διεθνείς οικονομίες

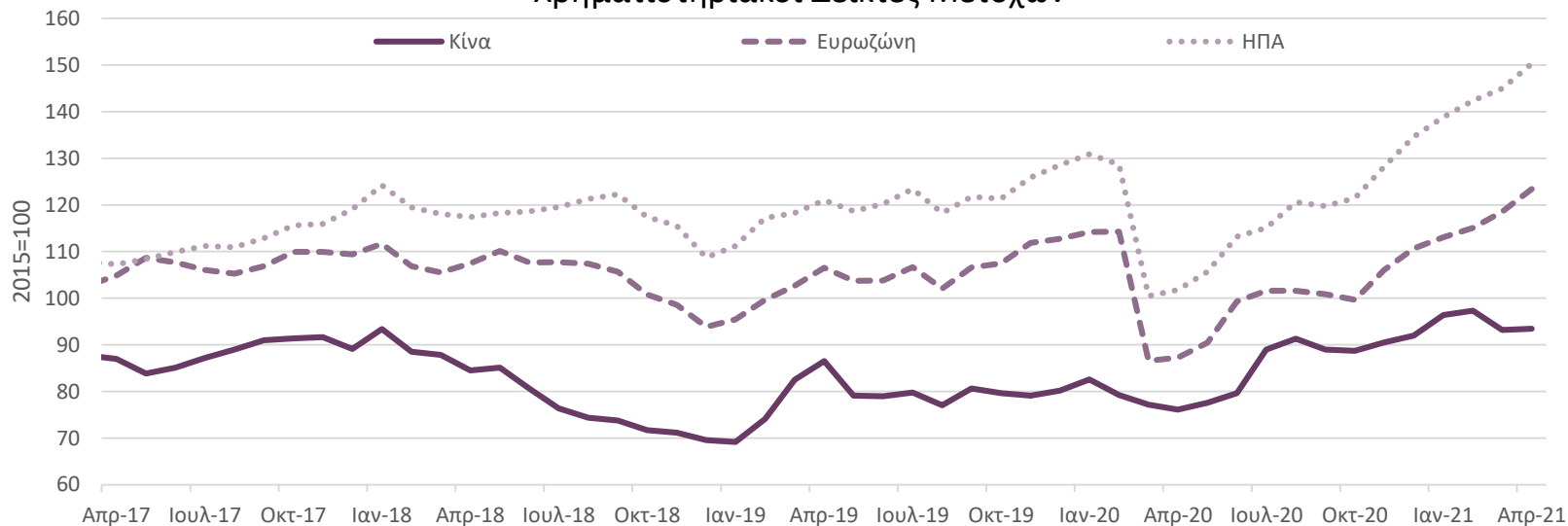
Η οικονομία της Κίνας καταγράφει υψηλό ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης το α' τρίμηνο 18,3% (λόγω και επιδράσεων βάσης), ενώ και η οικονομία των ΗΠΑ επανέρχεται σε ρυθμούς ανάπτυξης (+0,4%). Η Ευρωζώνη εξακολουθεί να υστερεί (-1,8%).

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως α' τρίμηνο 2021

Συνέχιση της ανοδικής τάσης στις κεφαλαιαγορές σε ΗΠΑ (+3,7%) και Ευρωζώνη (+4,1%), σταθεροποίηση σε Κίνα (+0,3%)

Χρηματιστηριακοί Δείκτες Μετοχών

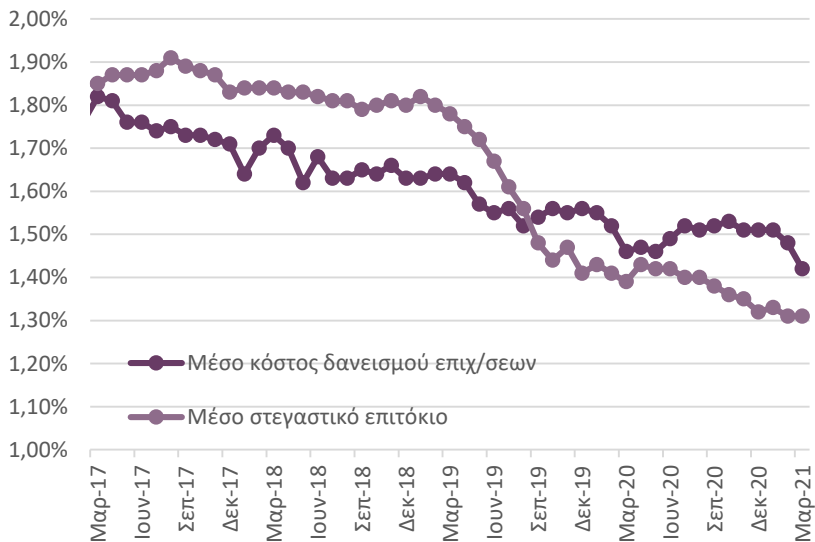
Πηγή: ΟΟΣΑ, μηνιαίος μέσος όρος τιμών κλεισίματος γενικών δεικτών, έως 04/2021

Το κόστος χρηματοδότησης στην Ευρωζώνη παραμένει σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Άνοδος αποδόσεων 10-ετών ομολόγων

Το κόστος δανεισμού μειώνεται για επιχειρήσεις, ενώ μένει σταθερό για τα νοικοκυριά στην Ευρωζώνη τον Μάρτιο

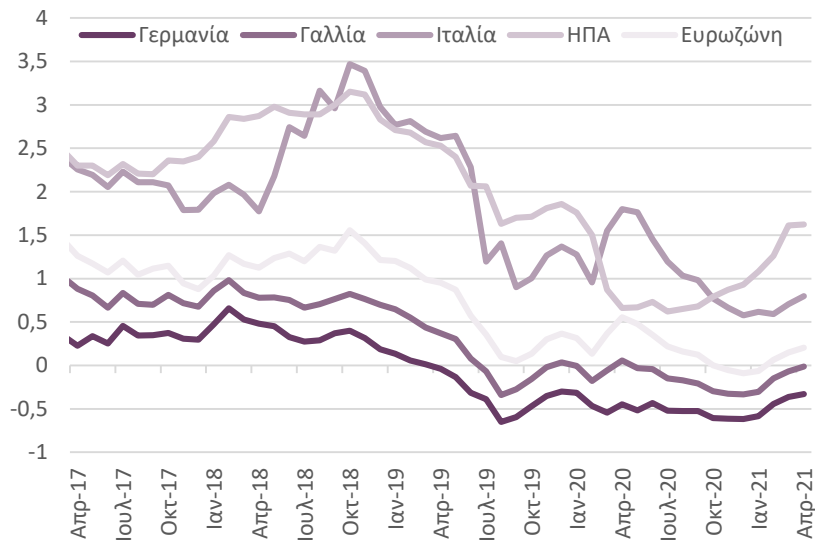
Οι αποδόσεις των 10-ετών κρατικών ομολόγων εξακολουθούν να ανεβαίνουν τον Απρίλιο στην Ευρώπη, σταθεροποίηση σε ΗΠΑ

Τραπεζικά επιτόκια δανεισμού στην Ευρωζώνη

Πηγή: ΕΚΤ, έως 03/2021

Αποδόσεις 10-ετών κρατικών ομολόγων

Πηγή: ΟΟΣΑ και ΕΚΤ, έως 04/2021

Σύνοψη – Διεθνές Περιβάλλον

- Το **οικονομικό κλίμα** βελτιώνεται σημαντικά στην Ευρωζώνη τον Απρίλιο, ενώ ενισχύθηκε εκ νέου η καταναλωτική εμπιστοσύνη διεθνώς.
- Το **διεθνές εμπόριο** έχει ανακάμψει σε ιστορικά υψηλά επίπεδα.
- Σταθεροποιείται η τιμή του **πετρελαίου** τον Απρίλιο, με τις προοπτικές της ζήτησης να είναι θετικές για το καλοκαίρι. Η τιμή του **χρυσού** υποχώρησε εκ νέου τον Μάρτιο, καθώς ενισχύεται η διάθεση ανάληψης ρίσκου
- Το **ευρώ** ενισχύθηκε τον Απρίλιο σε σχέση με το δολλάριο, καθώς χαλαρώνουν οι περιορισμοί στην Ευρώπη και επιταχύνεται ο ρυθμός των εμβολιασμών.
- Το **κόστος κεφαλαίου** μειώνεται για τις επιχειρήσεις στην Ευρωζώνη. Οι αποδόσεις των 10-ετών ομολόγων κινούνται ανοδικά στην Ευρώπη, ενώ σταθεροποιούνται στις ΗΠΑ.
- Οι **χρηματαγορές** συνέχισαν την έντονα ανοδική τους πορεία σε ΗΠΑ και Ευρώπη, ενώ ήπια άνοδος παρατηρείται στην Κίνα.

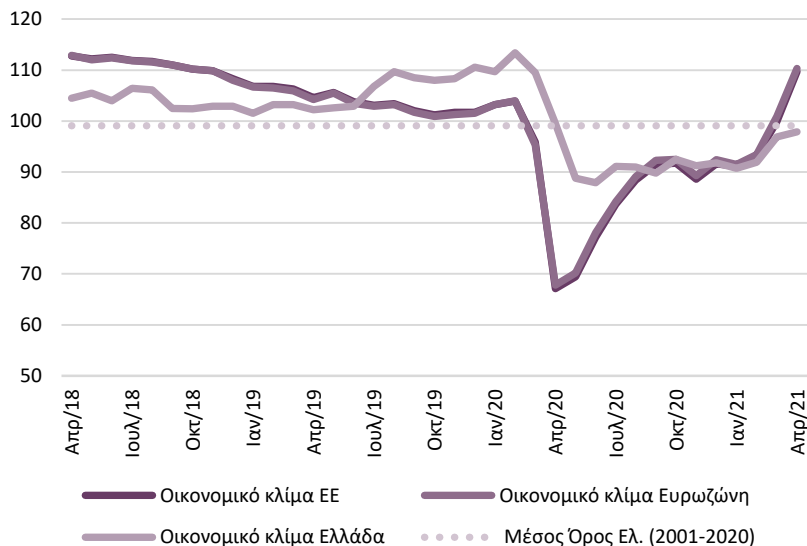
4. Οικονομικό κλίμα

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

«Προοπτικές και αβεβαιότητες από την επανεκκίνηση της οικονομίας»

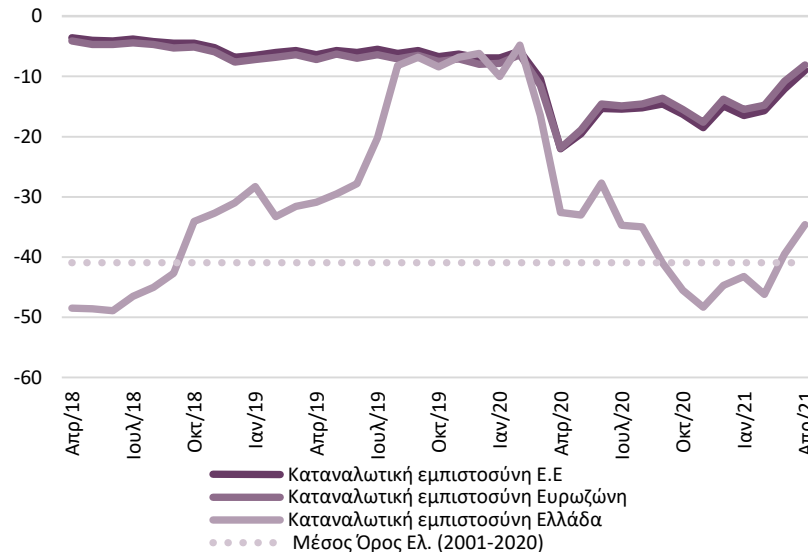
Μικρή βελτίωση οικονομικού κλίματος και ενίσχυση καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Αισθητή βελτίωση των προσδοκιών σε όλους τους τομείς πλην Βιομηχανίας

Ο δείκτης **Οικονομικού Κλίματος** ενισχύθηκε τον Απρίλιο και διαμορφώθηκε στις 97,9 μονάδες, έναντι 96,9 μονάδων τον προηγούμενο μήνα και 99,1 μονάδων πριν ένα χρόνο.

...και ενίσχυση καταναλωτικής εμπιστοσύνης, από καλύτερες προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας, αλλά και των ίδιων

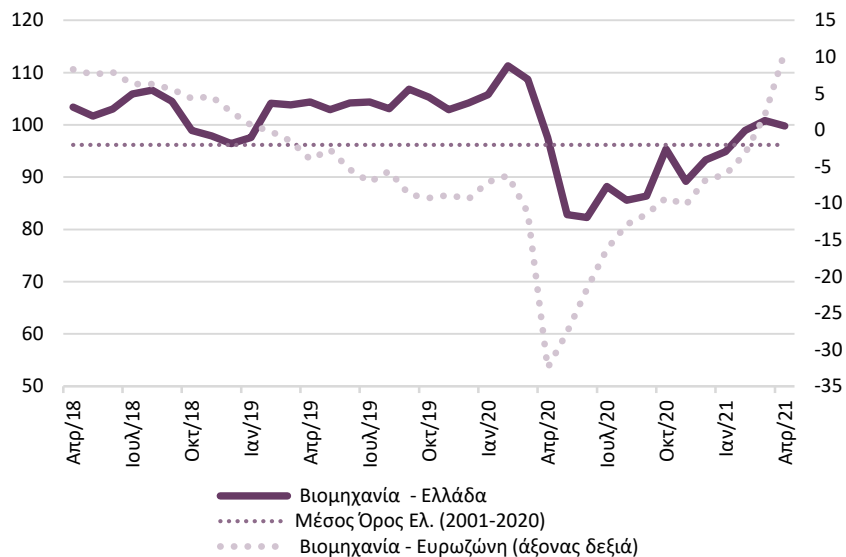
Ο δείκτης **Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** κατέγραψε σημαντική βελτίωση τον Απρίλιο και διαμορφώθηκε στις -34,6 (από -39,5) μονάδες τον Μάρτιο, κινούμενος ελαφρά χαμηλότερα σε σχέση με πριν ένα χρόνο (-32,5 μονάδες).

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 4/2021

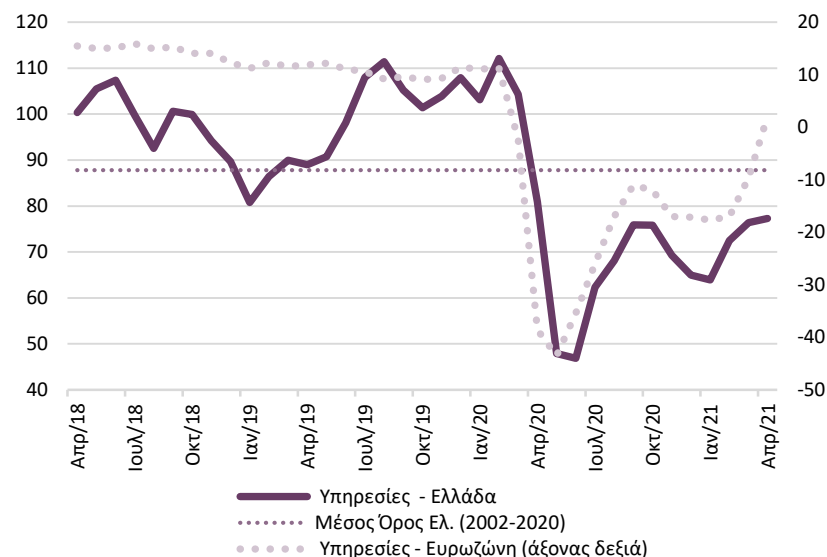
Μικρή κάμψη επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία και βελτίωση στις Υπηρεσίες

Μικρή επιδείνωση προσδοκιών στη Βιομηχανία λόγω υποχώρησης των παραγγελιών και της ζήτησης και κλιμάκωσης των αποθεμάτων

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** υποχώρησε τον Απρίλιο στις 99,8 (από 100,8 τον Μάρτιο) μονάδες, επίπεδο ελαφρώς υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (97,6 μον.).

Μικρή βελτίωση προσδοκιών στις Υπηρεσίες, λιγότερη απαισιοδοξία για τη ζήτηση της επόμενης περιόδου

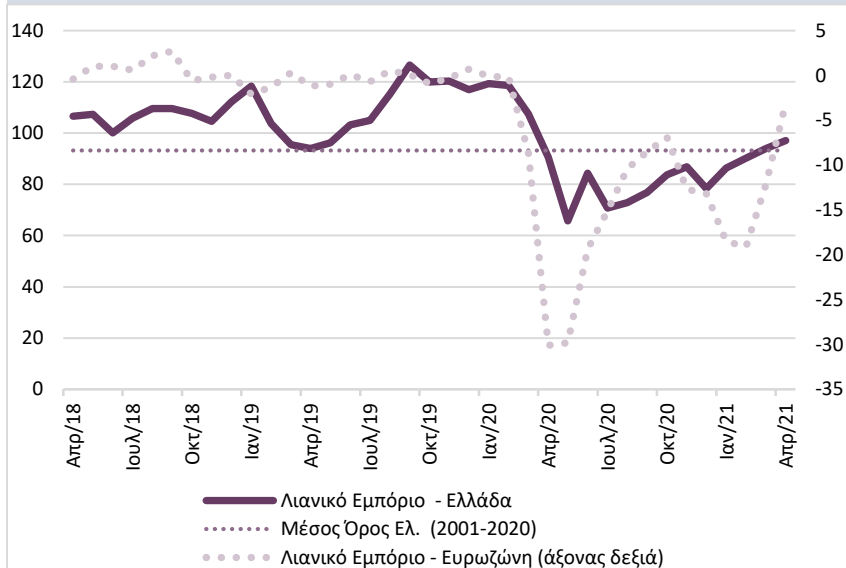

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** παρουσίασε μικρή ενίσχυση τον Απρίλιο, στις 77,3 (από 76,4 τον Μάρτιο) μονάδες, ήπια χαμηλότερα από το αντίστοιχο περυσινό επίπεδο (80,9 μον.).

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 4/2021

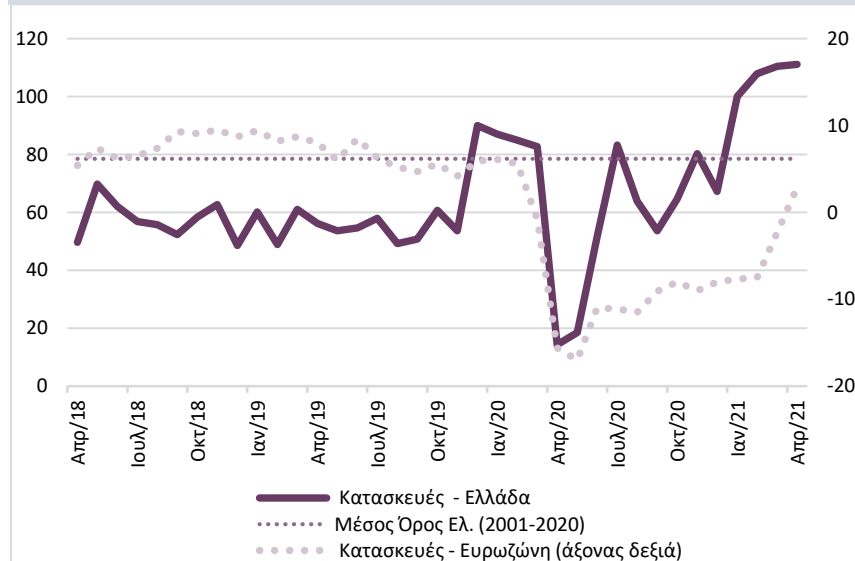
Ενίσχυση προσδοκιών στο Λιανικό εμπόριο, αλλά και στις Κατασκευές

Ενίσχυση προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο, λόγω της επανέναρξης φυσικής λειτουργίας

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύθηκε τον Απρίλιο στις 97,1 (από 94,0) μονάδες, έναντι 90,6 μονάδων πέρυσι

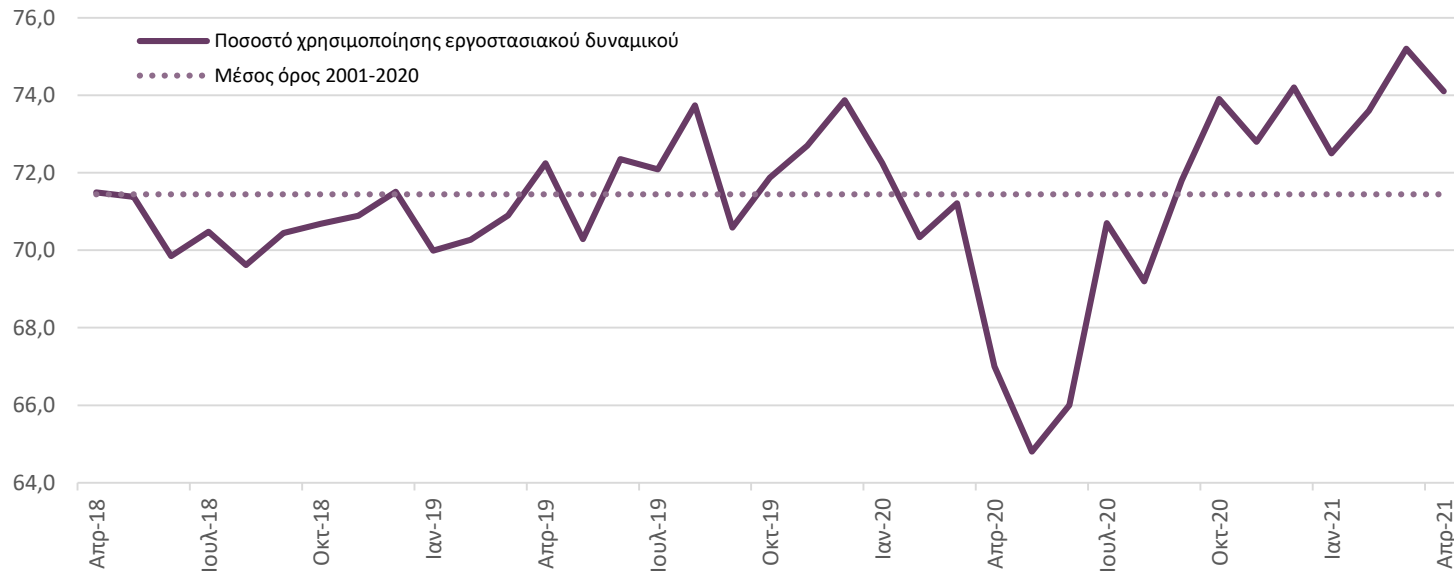
Οριακή βελτίωση των προσδοκιών, προερχόμενη αποκλειστικά από τις Ιδιωτικές Κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές** ενισχύθηκε ελαφρώς τον Απρίλιο, στις 111,1 μονάδες (από 110,5 μον. τον Μάρτιο), επίπεδο σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (14,3 μονάδες).

Η αξιοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού της βιομηχανίας βρέθηκε για άλλο ένα μήνα σε υψηλά επίπεδα

Η αξιοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού διαμορφώθηκε για έβδομο μήνα υψηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο, παραμένοντας παράλληλα στο μέγιστο επίπεδο της τελευταίας τριετίας

Σημείωση: 100% χρησιμοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού αντιστοιχεί στο σημείο εκείνο στο οποίο η βιομηχανία δεν μπορεί να αυξήσει περαιτέρω την παραγωγή αυξάνοντας την απασχόληση αλλά πρέπει να επεκτείνει την κεφαλαιουχική της υποδομή, π.χ. μηχανές, εγκαταστάσεις, κλπ.

Πηγή: IOBE, έως 4/2021

Σύνοψη – Οικονομικό κλίμα

- Ο δείκτης **Οικονομικού Κλίματος** σημείωσε μικρή βελτίωση **τον Απρίλιο** και διαμορφώθηκε ελαφρώς χαμηλότερα από το αντίστοιχο επίπεδο του προηγούμενου έτους (-1,6 μονάδες του δείκτη σε σχέση με τον Απρίλιο 2020)
- Ανοδικές τάσεις στις **επιχειρηματικές προσδοκίες**, καθώς ενισχύθηκαν σε όλους τους κλάδους πλην μιας ανεπαίσθητης υποχώρησης στη Βιομηχανία.
- Η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** παρουσίασε σημαντική βελτίωση, υστερώντας ήπια σε σχέση με ένα έτος νωρίτερα (-1,9 μονάδες του δείκτη έναντι του Απριλίου 2020)
- Η αξιοποίηση του **εργοστασιακού δυναμικού της βιομηχανίας** υποχώρησε οριακά, παραμένοντας ωστόσο υψηλότερα από τον μέσο όρο της τριετίας 2017-2020

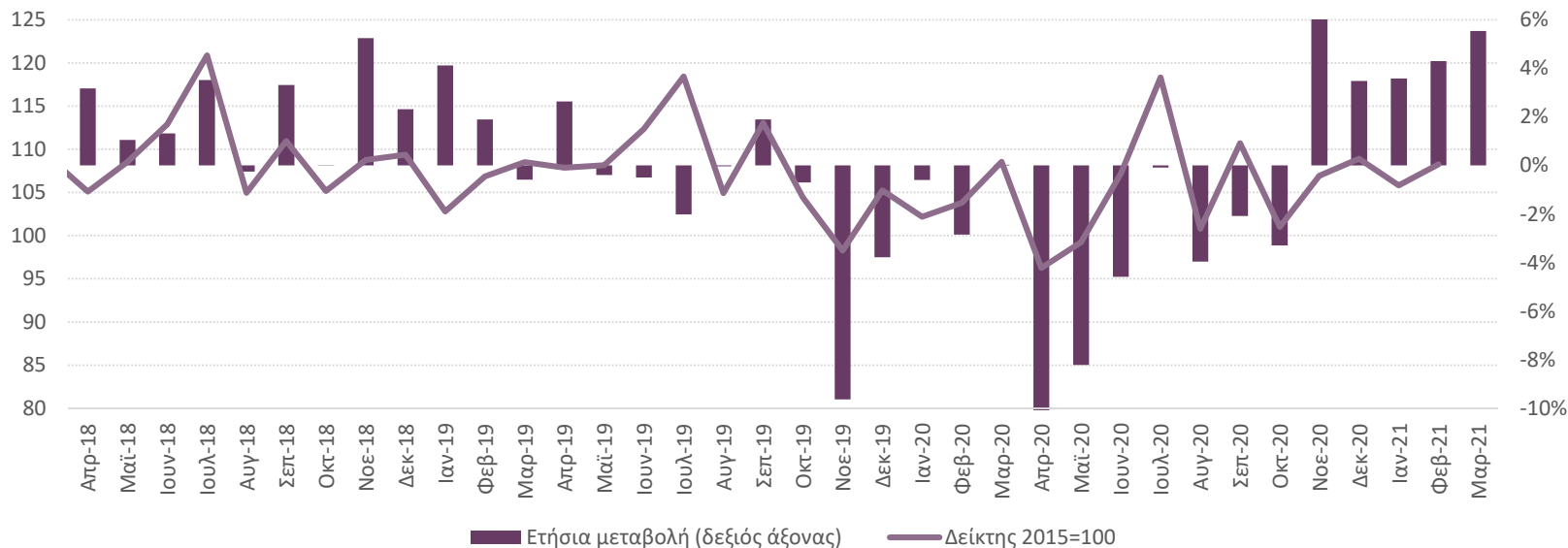
5. Βραχυπρόθεσμοι δείκτες δραστηριότητας

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

*«Προοπτικές και αβεβαιότητες από την επανεκκίνηση της
οικονομίας»*

Περαιτέρω ενίσχυση βιομηχανικής παραγωγής τον Μάρτιο (+5,5%) - Καλύτερο το α' τρίμηνο κατά 4,5% σε σχέση 2020 (-1,1%)

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

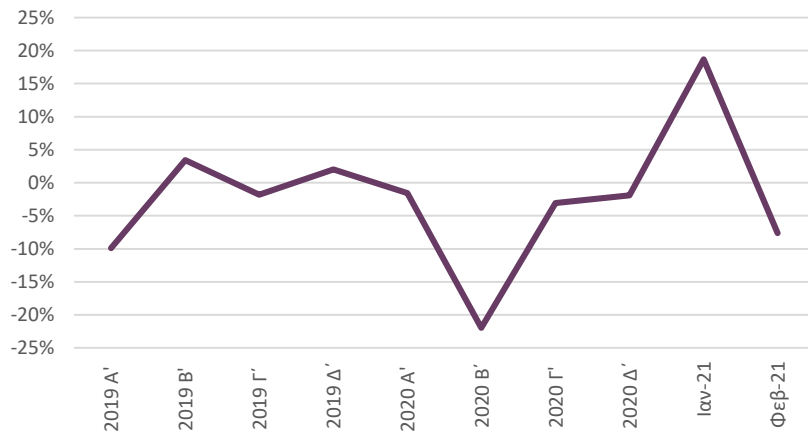

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 3/2021

Βελτίωση σε Μεταποίηση (2,6%) και σε Παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος (+12,8%). Πτώση στα Ορυχεία – Λατομεία (-1,1%) και στην Παροχή Νερού (-0,3%). Σε κλάδους υψηλής σημασίας για την οικονομία σημειώθηκε αύξηση στα Φάρμακα (9,4% αντί +16,0% πέρσι) και στα Βασικά Μέταλλα (4,3% αντί -4,1%). Αντίθετα, υποχωρούν τα Τρόφιμα (-2,0%).

Παρά την κάμψη τον Φεβρουάριο στις Κατασκευές (-7,6%), στο πρώτο δίμηνο του 2021 ο κύκλος εργασιών ενισχύεται κατά 3,1%

Κύκλος εργασιών στις Κατασκευές, ετήσια % μεταβολή

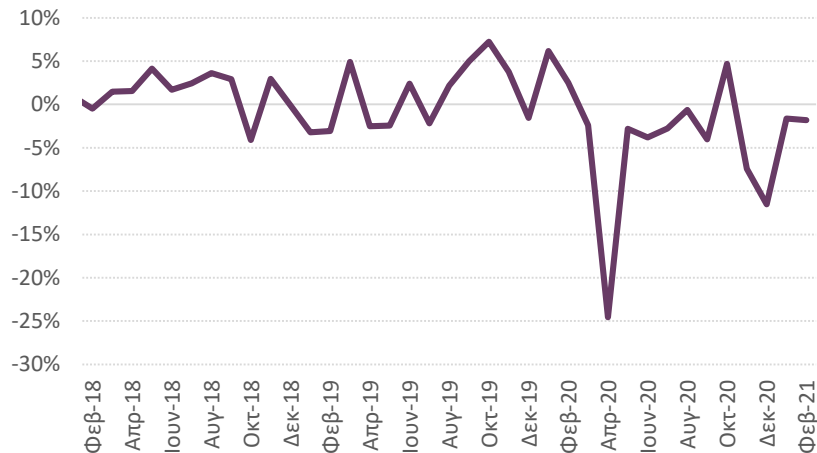

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 02/21

Η βελτίωση στο δίμηνο του 2021 οδηγείται από τη θετική πορεία τον Ιανουάριο, η οποία διακόπτεται, τουλάχιστον προσωρινά

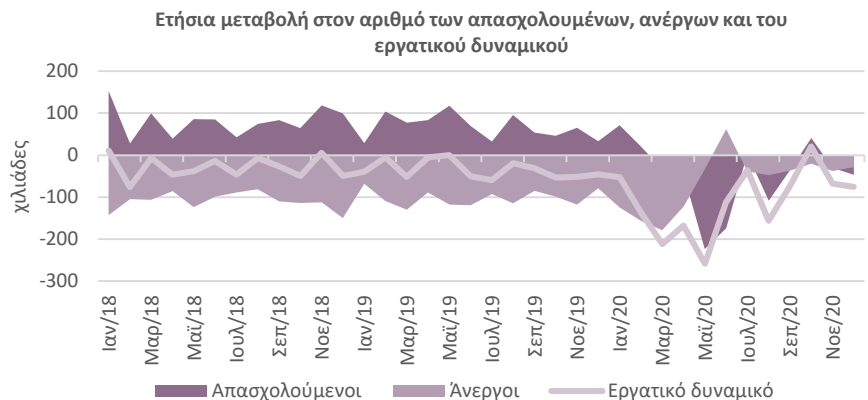
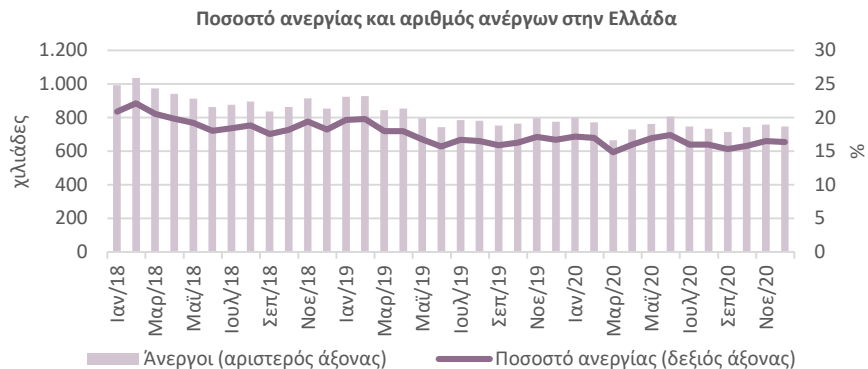
Μείωση όγκου πωλήσεων στο Λιανικό Εμπόριο τον Φεβρουάριο κατά 1,8% αντί +2,5% πέρυσι...

Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο (ετήσια % μεταβολή)

Μείωση στην Ένδυση – Υπόδηση (-23,2% από τον Φεβρουάριο του 2020) στα Καύσιμα-Λιπαντικά (-9,9%), στα Βιβλία – Χαρτικά (-6,8%) και στα Πολυκαταστήματα (-5,7%). Άνοδος στους άλλους υποκλάδους, κυρίως στα Φαρμακευτικά (+15,6%) και τα Τρόφιμα (+8,3%).

Μείωση της ανεργίας και τον Δεκέμβριο σε σχέση με ένα χρόνο πριν. Πτώση το 2020 για έβδομο συνεχόμενο έτος, η μικρότερη όμως από το 2014.

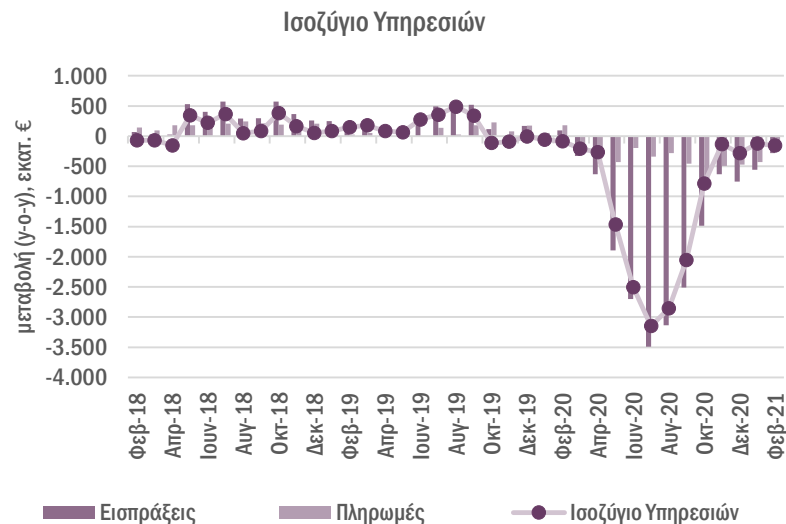
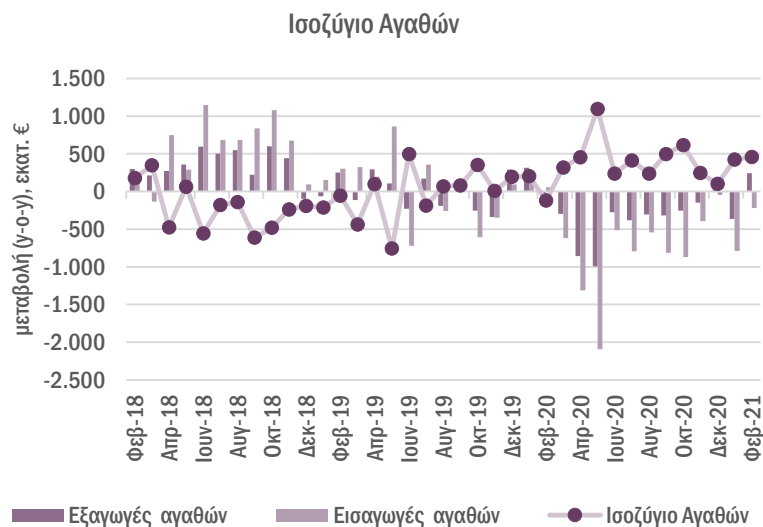

- Τον Δεκέμβριο του 2020 το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας περιορίστηκε στο 16,3% από 16,7% ένα χρόνο νωρίτερα, ενώ ο αριθμός των ανέργων περιορίστηκε κατά 28,8 χιλ. άτομα ή κατά 3,7%, στους 746,0 χιλ.
- Η νέα πτώση της ανεργίας τον Δεκέμβριο προήλθε από την αύξηση του μη ενεργού πληθυσμού (+45,4 χιλ. ή +1,4%), όχι από ενίσχυση της απασχόλησης (-46,9 χιλ. ή -1,2%).
- Στο σύνολο του 2020 το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας περιορίστηκε στο 16,3% από 17,2% το 2019, ενώ ο αριθμός των ανέργων περιορίστηκε κατά 7,8% ή κατά 63,6 χιλ. άτομα (στους 748,1 χιλ. πέρυσι).
- Η πτώση της ανεργίας συνολικά το 2020 επίσης προήλθε από την αύξηση του μη ενεργού πληθυσμού, κατά 72,2 χιλ. ή 2,2% (στα 3.297,0 χιλ. άτομα), καθώς η παραπάνω μείωση των ανέργων δεν οδήγησε σε αύξηση της απασχόλησης (-46,9 χιλ. ή -1,2%), επομένως πολλοί εκ των ανέργων εξήλθαν του εργατικού δυναμικού.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 12/2020

Βελτίωση στο ισοζύγιο αγαθών και συρρίκνωση στο πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών τον Φεβρουάριο

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 02/2021

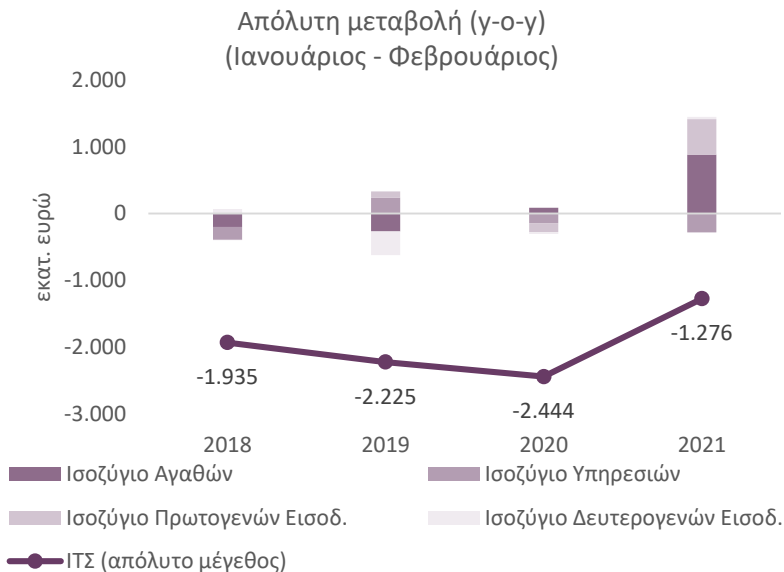
Οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν τον Φεβρουάριο, κατά €241 εκατ., έναντι πτώσης των εισαγωγών κατά €219 εκατ., βελτιώνοντας το ισοζύγιο αγαθών κατά €460 εκατ.

Η αύξηση των εξαγωγών είναι η δεύτερη τους τελευταίους 13 μήνες, με βασική ώθηση από τις εξαγωγές καυσίμων (+€164 εκατ.), ενώ αντίθετα οι εισαγωγές καυσίμων περιορίστηκαν (-€184 εκατ.), σε μήνα όπου οι διεθνείς τιμές ενισχύθηκαν 12%, σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν.

Μειωμένο πλεόνασμα Υπηρεσιών τον Φεβρουάριο κατά €157 εκατ., με μείωση €280 εκατ. των εισπράξεων και €123 εκατ. των πληρωμών. Πτώση κυρίως στις τουριστικές εισπράξεις.

Σημαντική συρρίκνωση του ελλείμματος στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) στο πρώτο δίμηνο του 2021

Βελτίωση σε όλα τα ισοζύγια στο δίμηνο του 2021, με εξαίρεση το ισοζύγιο υπηρεσιών

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 02/2021

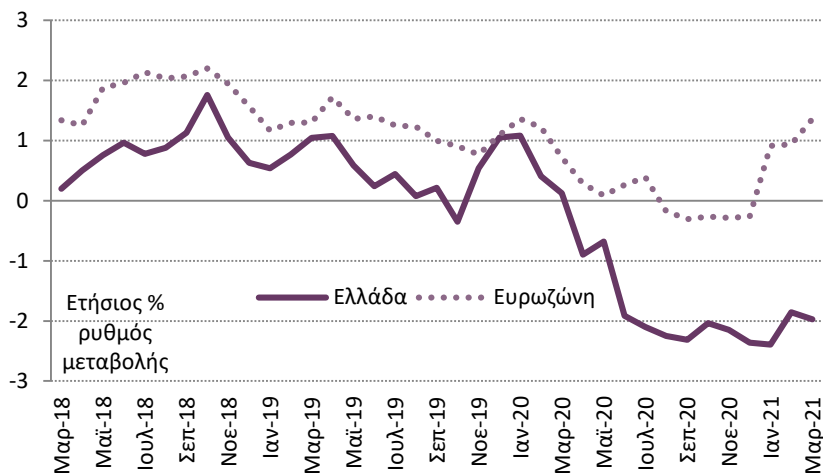
Φεβρουάριος 2021: Έλλειμμα στο ΙΤΣ €840,3 εκατ., έναντι ελλείμματος €1,2 δισεκ. το 2020

Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2021: Έλλειμμα στο ΙΤΣ €1,3 δισεκ., έναντι ελλείμματος €2,4 δισεκ. το 2020

- Βελτιωμένο το έλλειμμα στο ισοζύγιο αγαθών κατά €885 εκατ., με οδηγό τη σημαντική μείωση των εισαγωγών κατά €1,0 δισεκ., έναντι μικρής πτώσης των εξαγωγών κατά €124 εκατ. Το 60% περίπου της συρρίκνωσης του ελλείμματος οφείλεται στα καύσιμα.
- Το πλεόνασμα υπηρεσιών συρρικνώθηκε κατά €281 εκατ. έναντι του 2020. Οι τουριστικές εισπράξεις είναι λιγότερες κατά €453 εκατ., με ίδια μείωση στις μεταφορικές υπηρεσίες.
- Σημαντική ενίσχυση του πλεονάσματος κατά €530 εκατ. στα πρωτογενή εισοδήματα και βελτίωση κατά €34 εκατ. στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων.
- Στο ισοζύγιο κεφαλαίων, το οποίο δεν αποτελεί τμήμα του ΙΤΣ, καταγράφηκε αύξηση €340 εκατ. των εισπράξεων, λόγω της αύξησης των μεταβιβάσεων της ΕΕ προς την Ελλάδα.

Οριακά υψηλότερος αντιπληθωρισμός τον Μάρτιο του 2021, ενισχυμένη θετική μεταβολή των τιμών στην Ευρωζώνη

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)

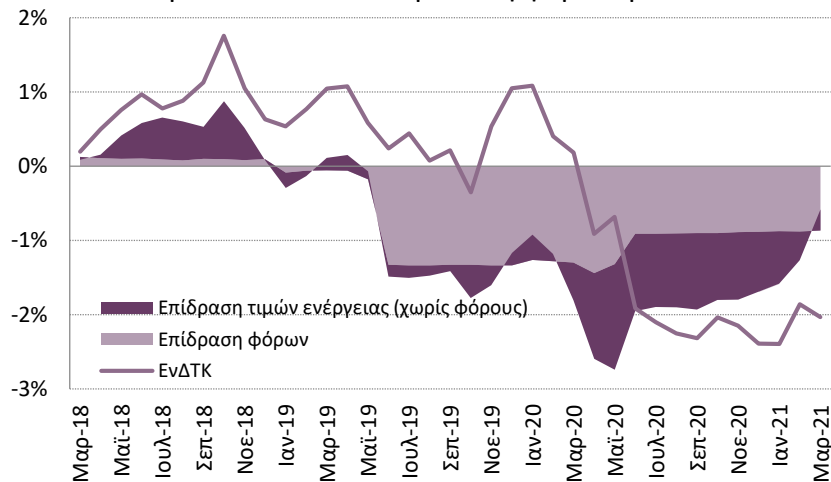
Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, έως 03/2021

Ελλάδα: Οριακά μεγαλύτερος αντιπληθωρισμός τον Μάρτιο (-2,0%) από -1,9% τον Φεβρουάριο. Η ενίσχυση οφείλεται κυρίως στην αρνητική επίδραση της εγχώριας ζήτησης. Αρνητικός ρυθμός μεταβολής ΕνΔΤΚ στην περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου, -2,1% από 0,5% πέρυσι.

– Ίδια ένταση τον Μάρτιο σε σχέση με τον Φεβρουάριο οι αποπληθωριστικές πιέσεις από τους έμμεσους φόρους (έκπτωση ΦΠΑ στα ΜΜΜ και στον τουρισμό), στο 0,9%. Αντιστροφή της επίδρασης των ενεργειακών αγαθών, σε θετική (0,3%).

Ευρωζώνη: Ενισχυμένος ο πληθωρισμός, στο 1,4% τον Μάρτιο από 0,9% ένα μήνα πριν.

ΕνΔΤΚ στην Ελλάδα και επίδραση τιμών ενεργειακών προϊόντων και αλλαγών στη φορολογία

- Σημαντική ενίσχυση της **βιομηχανικής παραγωγής** τον Μάρτιο για πέμπτο μήνα σε σχέση με πριν ένα έτος
- Αλλαγή τάσης στον κύκλο εργασιών των **Κατασκευών** σε πτώση τον Φεβρουάριο, από άνοδο τον Ιανουάριο
- Εκ νέου ήπια υποχώρηση στον όγκο του **Λιανικού Εμπορίου** τον Φεβρουάριο, κυρίως από τη συρρίκνωση των πωλήσεων στα Καύσιμα και την Ένδυση-Υπόδηση
- Συνέχιση υποχώρησης **ανεργίας** τον **Δεκέμβριο** σε σχέση με πριν ένα χρόνο, εξαιτίας της αύξησης του μη ενεργού πληθυσμού και όχι από ενίσχυση της απασχόλησης
- Στον **εξωτερικό τομέα**, σημαντική συρρίκνωση ελλείμματος στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών το πρώτο δίμηνο του 2021, στο ήμισυ του επιπέδου του 2020, με βελτίωση σε όλα τα ισοζύγια εκτός των υπηρεσιών
- Υποχώρησε το έλλειμμα στο **ισοζύγιο αγαθών** κυρίως από σημαντική μείωση των εισαγωγών, έναντι μικρής πτώσης των εξαγωγών
- Το 60% περίπου της συρρίκνωσης του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών οφείλεται στα καύσιμα
- Οριακή ενίσχυση **αντιπληθωρισμού** τον Μάρτιο, στο 2,0%, κυρίως από την αρνητική επίδραση της εγχώριας ζήτησης

6. Δημοσιονομικά

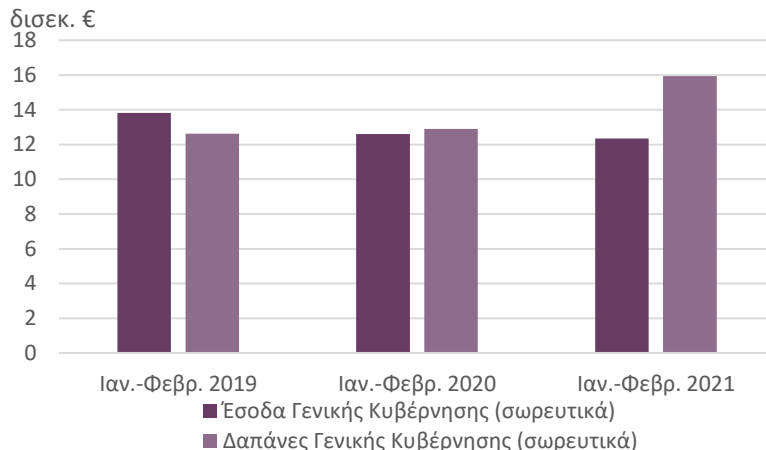
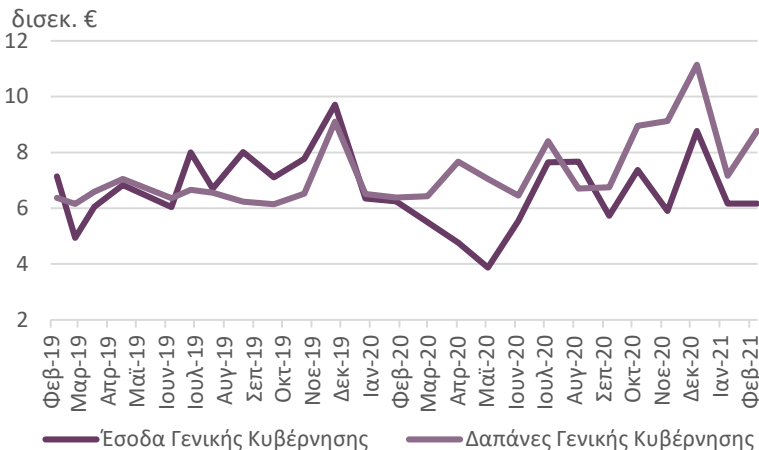
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

«Προοπτικές και αβεβαιότητες από την επανεκκίνηση της οικονομίας»

Σημαντική ετήσια διεύρυνση δαπανών τον Φεβρουάριο, αρκετά υψηλότερη του Ιανουαρίου. Μικρή υποχώρηση των εσόδων από πέρυσι.

Υψηλότερες δαπάνες τον Φεβρουάριο σε σχέση με ένα χρόνο πριν, κατά 37,3%. Οριακή μείωση εσόδων από πέρυσι, κατά 1,3%, παρότι τότε δεν υπήρχαν οι συνθήκες της πανδημίας.

Έσοδα – Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης*

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 2/2021

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Η Γενική Κυβέρνηση περιλαμβάνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, την Κεντρική Κυβέρνηση (ΔΕΚΟ, λοιπά νομικά πρόσωπα Δημοσίου, Νοσοκομεία), τους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των Ασφαλιστικών Ταμείων (ΟΚΑ)

Υψηλότερες δαπάνες τον Φεβρουάριο κατά €2,38 δισεκ., κυρίως από υψηλότερες πληρωμές τόκων (+€939 εκατ.), περισσότερες έκτακτες μεταβιβάσεις λόγω κορωνοϊού (+€540 εκατ.) και αγορές παγίων, για αμυντικά συστήματα (+€280 εκατ.)

Μικρή υστέρηση εσόδων (-€80 εκατ.) πρωτίστως από λιγότερες τρέχουσες μεταβιβάσεις (-€780 εκατ.), παρά την αύξηση των εσόδων από άμεσους φόρους (+€676 εκατ.)

Στο πρώτο δίμηνο τα έσοδα ήταν €256,5 εκατ. περισσότερα (-2,0%) και οι δαπάνες διευρυμένες κατά €3,03 δισεκ. (+14,8%)

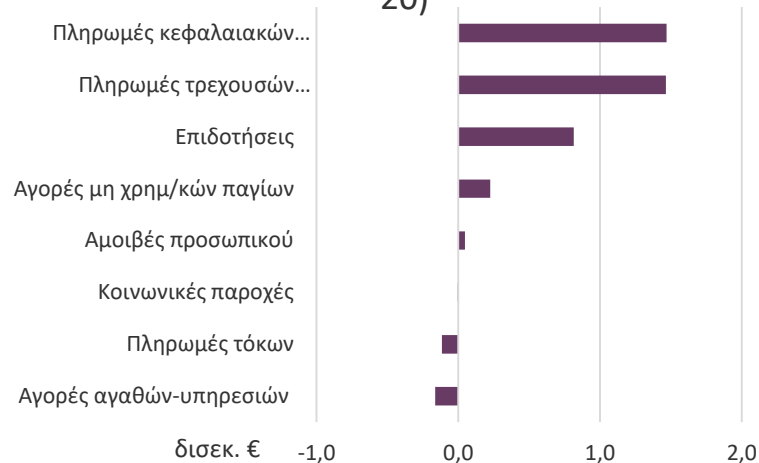
Έλλειμμα στην αρχή του 2021 από περισσότερες πληρωμές μεταβιβάσεων, επιδοτήσεις και λιγότερα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές

Κατηγορίες δημοσίων εσόδων – δαπανών

Μεταβολές εσόδων (Ιαν.-Φεβρ. '21-'20)

Μεταβολές δαπανών (Ιαν.-Φεβρ. '21-'20)

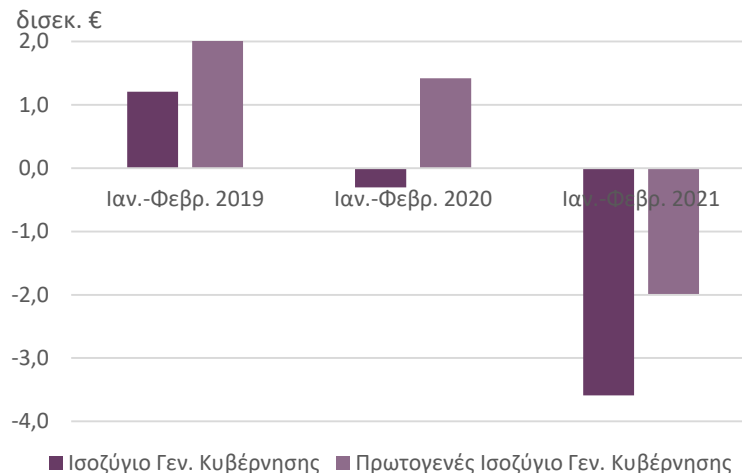
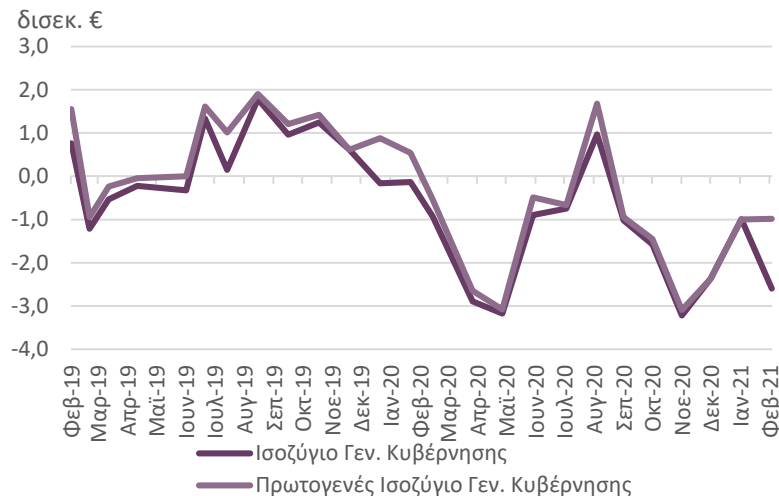
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 2/2021

Μείωση δημοσίων εσόδων στο πρώτο δίμηνο φέτος κατά €256,5 εκατ., από υποχώρηση εισπράξεων ασφαλιστικών εισφορών κατά €720 εκατ. και έμμεσων φόρων κατά €488 εκατ., παρά τα υψηλότερα έσοδα άμεσων φόρων κατά €867 εκατ.

Διεύρυνση δημοσίων δαπανών κατά €3,03 δισεκ. από υψηλότερες τρέχουσες μεταβιβάσεις προς νοικοκυριά (+€1,47 δισεκ.), κεφαλαιακές μεταβιβάσεις προς επιχειρήσεις-αυτοαπασχολούμενους (επίσης +€1,47 δισεκ.) και επιδοτήσεις (+€867 εκατ.).

Επιδείνωση πρωτογενούς δημοσ. ισοζυγίου τον Φεβρουάριο σε σχέση με πέρυσι πρωτίστως από διεύρυνση δαπανών

Ισοζύγιο-Πρωτογενές ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης*

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 2/2021

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Το Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει από τη διαφορά εσόδων-δαπανών της. Το Πρωτογενές Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει αφαιρώντας τις πληρωμές τόκων από το ισοζύγιό της.

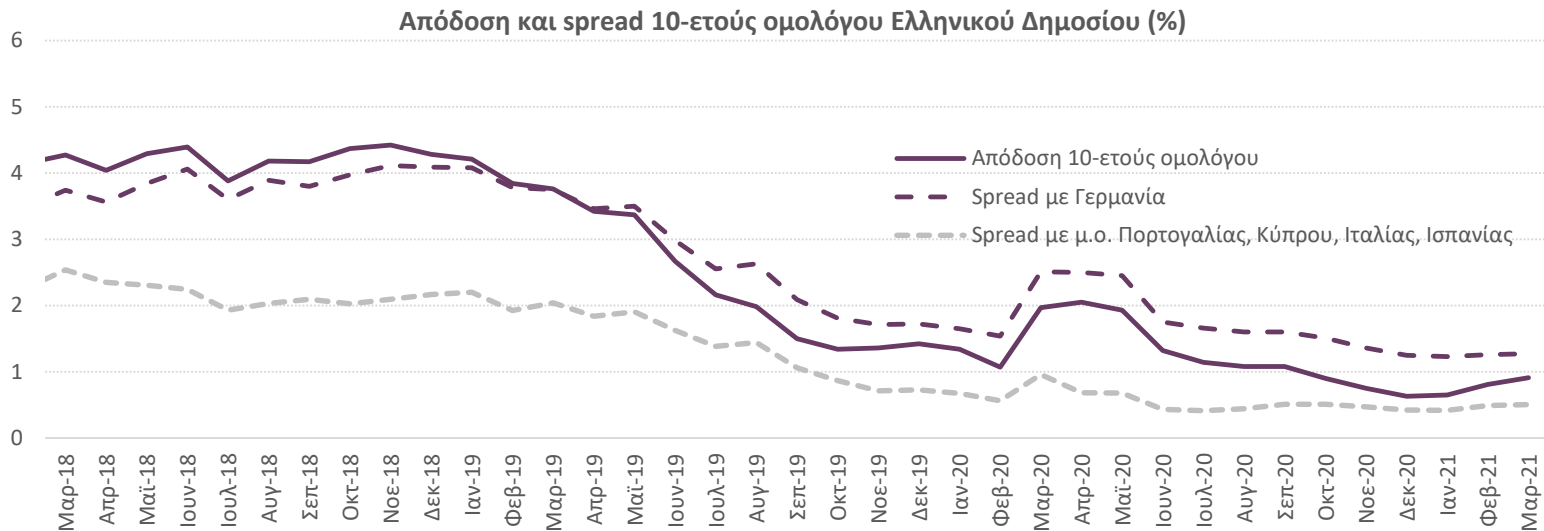
Επιδείνωση πρωτογενούς δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά €1,52 δισεκ. από τον Φεβρουάριο του 2020, σε έλλειμμα €983 εκατ., κυρίως από διεύρυνση δαπανών και –σε μικρό βαθμό– από διεύρυνση εσόδων, αφού οι πληρωμές τόκων, που δεν περιλαμβάνονται στο πρωτογενές ισοζύγιο, αυξήθηκαν έντονα (+€939,3 εκατ.)

Επιδείνωση Ισοζυγίου Γεν. Κυβέρνησης σε σχέση με πριν ένα έτος κατά €2,46 δισεκ., σε έλλειμμα €2,6 δισεκ.

Στο πρώτο δίμηνο, πρωτογενές έλλειμμα €1,99 δισεκ., έναντι πρωτογενούς πλεονάσματος €877,8 εκατ. πριν ένα χρόνο

Η απόδοση των ελληνικών ομολόγων σημείωσε μικρή άνοδο 10 μ.β. τον Μάρτιο στο επίπεδο του 0,91%

Η απόδοση παραμένει κοντά στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα των πρόσφατων μηνών, ενώ το spread του 10-ετούς ελληνικού ομολόγου έναντι του γερμανικού παρέμεινε στα ίδια επίπεδα (σε 127 μ.β.).

Πηγή: ΕΚΤ, έως 3/2021

Σύνοψη – Δημόσια Οικονομικά

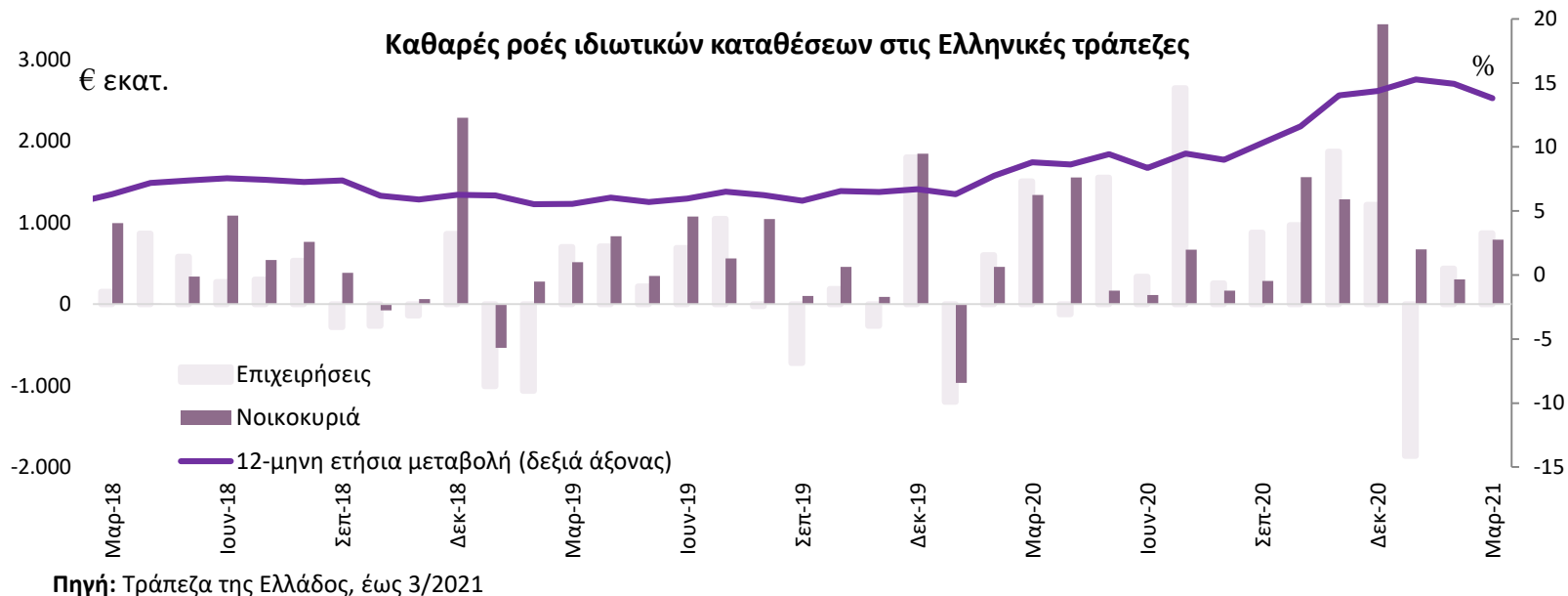
- **Επιδείνωση δημοσίων οικονομικών** τον Φεβρουάριο σε σχέση με πριν ένα χρόνο, **σχεδόν αποκλειστικά από διεύρυνση δαπανών** (+37,3%), κυρίως λόγω αυξημένων πληρωμών τόκων και έκτακτων μεταβιβάσεων εξαιτίας του COVID-19. Μικρή υστέρηση εσόδων από πέρυσι, από λιγότερες τρέχουσες μεταβιβάσεις, παρά τις περισσότερες εισπράξεις άμεσων φόρων.
- Στην περίοδο **Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου του 2021**, υποχώρηση εσόδων κατά €256,5 εκατ., από υποχώρηση εισπράξεων ασφαλιστικών εισφορών κατά €720 εκατ. (-17,8%) και έμμεσων φόρων κατά €488 εκατ. (-9,9%)
- **Διεύρυνση δαπανών** κυρίως από υψηλότερες τρέχουσες μεταβιβάσεις προς νοικοκυριά (+€1,47 δισεκ., +244,3%) και κεφαλαιακές μεταβιβάσεις προς επιχειρήσεις-αυτοαπασχολούμενους (επίσης +€1,47 δισεκ., +188,2%)
- **Πρωτογενές έλλειμμα** Γενικής Κυβέρνησης στο δίμηνο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου κατά €1,99 δισεκ., έναντι πρωτογενούς πλεονάσματος €877,8 εκατ. πριν ένα χρόνο.
- Με μικρή άνοδο 10 μ.β. στο 0,91% η **απόδοση των ελληνικών 10-ετών ομολόγων** τον Μάρτιο, αλλά παραμένοντας κοντά στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ το spread έναντι των αντίστοιχων Γερμανικών παρέμεινε σταθερό.

7. Τραπεζικά

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

«Προοπτικές και αβεβαιότητες από την επανεκκίνηση της οικονομίας»

Οι τραπεζικές καταθέσεων ιδιωτών ενισχύθηκαν περαιτέρω κατά €1,7 δισεκ. τον Μάρτιο

Υπό την επίδραση των μέτρων τόνωσης της ρευστότητας και την υψηλότερη ροπή προς αποταμίευση, οι τραπεζικές καταθέσεις ιδιωτών έχουν ενισχυθεί σωρευτικά κατά €22,9 δισεκ. σε σχέση με το επίπεδό τους πριν την εξάπλωση της πανδημίας (Φεβ. 2020).

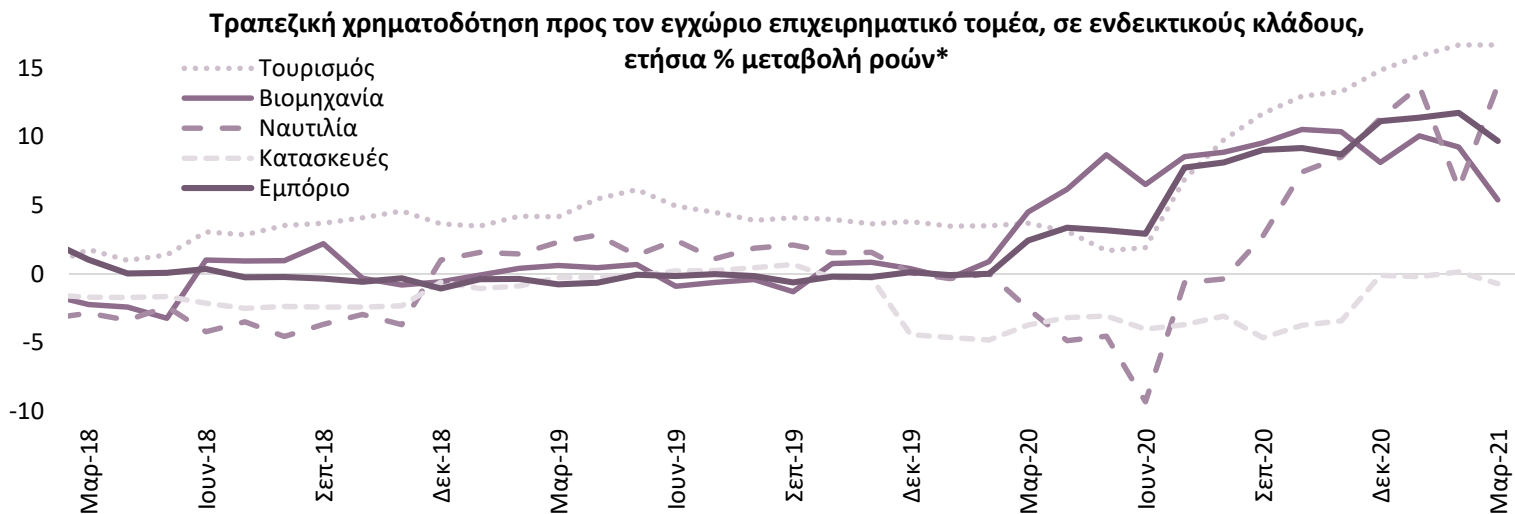
Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις εκταμίευσαν €549 εκατ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Μάρτιο, καταγράφοντας τάση επιβράδυνσης

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 3/2021

Από την έναρξη των μέτρων κατά της πανδημίας (Μάρ. 2020), οι ΜΧΕ έλαβαν νέα δάνεια τακτής λήξης ύψους €17,6 δισεκ. Η καθαρή χρηματοδότηση των νοικοκυριών συνέχισε να συρρικνώνεται τον Μάρτιο, με μόλις €126 εκατ. νέα δάνεια τακτής λήξης. Η ανάκαμψη της χρηματοδότησης προς τις ΜΧΕ διευκολύνεται από τα μέτρα στήριξης της ρευστότητας σε εθνικό επίπεδο αλλά και από το ευρωσύστημα.

Όλοι οι κλάδοι, με εξαίρεση τις κατασκευές, συνέχισαν να καταγράφουν υψηλή πιστωτική επέκταση τον Μάρτιο

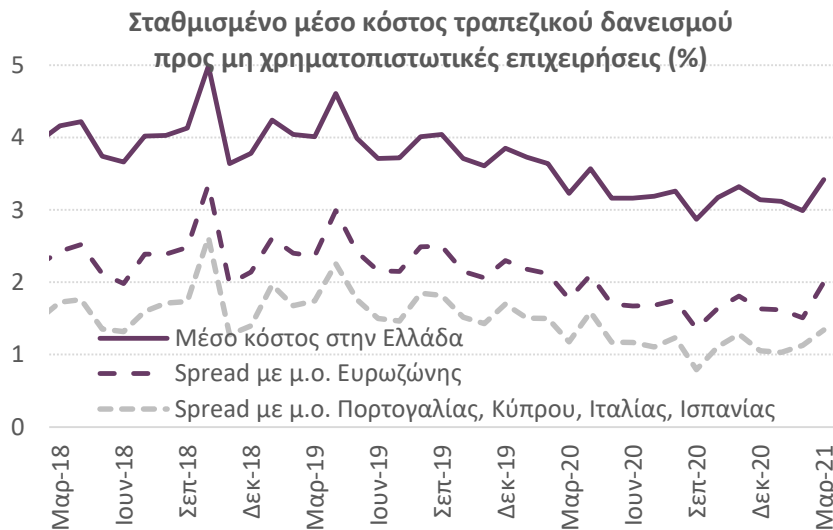
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 3/2021

* Οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων.

Η πιστωτική επέκταση επιταχύνθηκε προς επιχειρήσεις στους κλάδους του τουρισμού και της ναυτιλίας, ενώ επιβραδύνθηκε ελαφρά προς τη βιομηχανία και το εμπόριο.

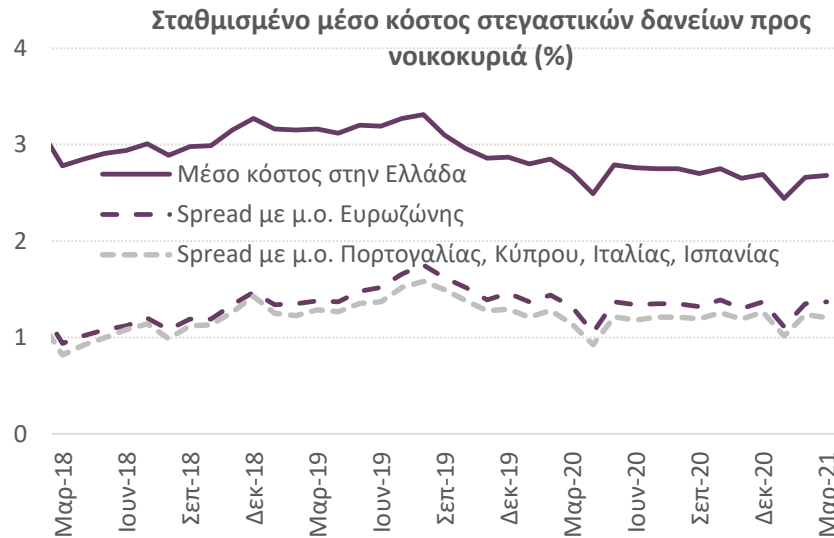
Τα μέσα επιτόκια νέου δανεισμού αυξήθηκαν προς τις επιχειρήσεις ενώ παρέμειναν αμετάβλητα για τα νοικοκυριά τον Μάρτιο

Το κόστος νέου δανεισμού των ελληνικών επιχειρήσεων αυξήθηκε τον Μάρτιο στο 3,4%, με αποτέλεσμα να σιευρυνθεί η απόκλιση από τον μ.ό. της ΕΕ

Πηγή: ΕΚΤ, έως 3/2021

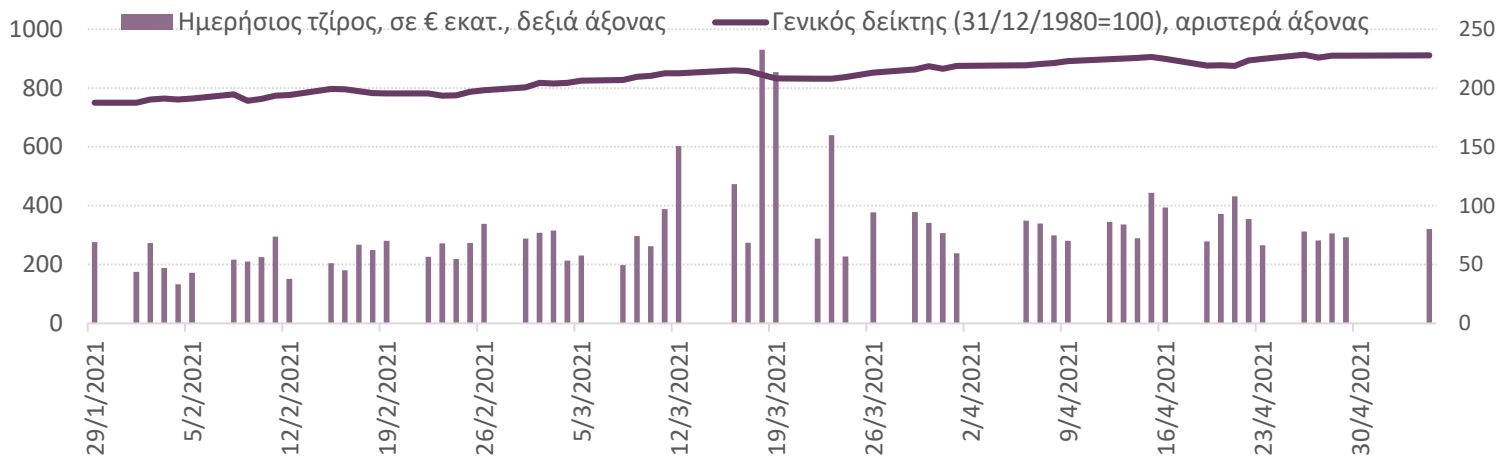
Το επιτόκιο νέων στεγαστικών δανείων προς τα νοικοκυριά παρέμεινε σταθερό, στο 2,7%, με την απόκλιση από τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ να σημειώνει οριακή αύξηση

Το κόστος νέου δανεισμού συνεχίζει να αποκλίνει από τον μ.ό. του «νότου» της Ευρωζώνης, κατά περίπου 121 μ.β. για τα νοικοκυριά και 134 μ.β. για τις επιχειρήσεις

Οι τιμές των μετοχών συνέχισαν την ανοδική τους πορεία τον Απρίλιο κατά 5,2%, σε συνέχεια ανόδου 9,2% τον Μάρτιο

Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

Πηγή: Capital.gr, έως 4/2021

Ο μέσος όγκος ημερησίων συναλλαγών σημείωσε κάμψη, κατά 16,3% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, στα €81,6 εκατ., παραμένοντας ωστόσο 11,6% υψηλότερος από τον μ.ό. του πρώτου τριμήνου του έτους

Σύνοψη – Τραπεζικά

- Οι **ιδιωτικές καταθέσεις** συνέχισαν την ανοδική τους τάση τον Μάρτιο, έχοντας ενισχυθεί σωρευτικά κατά €22,9 δισεκ. σε σχέση με το επίπεδό τους πριν την εξάπλωση της πανδημίας (Φεβ. 2020).
- Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις εκταμίευσαν €549 εκατ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Μάρτιο, καταγράφοντας τάση επιβράδυνσης. Από την έναρξη των μέτρων κατά της πανδημίας (Μάρ. 2020), οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) έλαβαν **νέα δάνεια τακτής λήξης** που ξεπέρασαν τα €17,6 δισεκ.
- Η **πιστωτική επέκταση** επιταχύνθηκε προς επιχειρήσεις στους κλάδους του τουρισμού και της ναυτιλίας, επιβραδύνθηκε ελαφρά προς τη βιομηχανία και το εμπόριο, παραμένει αρνητική για τις κατασκευές.
- Τα **επιτόκια νέου δανεισμού** των επιχειρήσεων σημείωσαν αύξηση τον Μάρτιο, αποκλίνοντας με το μέσο κόστος δανεισμού στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης. Αντίθετα, σταθερά διατηρήθηκαν τα επιτόκια νέου δανεισμού προς τα νοικοκυριά.
- Η **χρηματιστηριακή αγορά** συνέχισε την ανοδική πορεία τον Απρίλιο κατά 5,2%, για τρίτο συνεχόμενο μήνα, με ελαφρά μειωμένη συναλλακτική δραστηριότητα, η οποία ωστόσο παραμένει υψηλότερη από τον μέσο όρο του πρώτου τριμήνου.

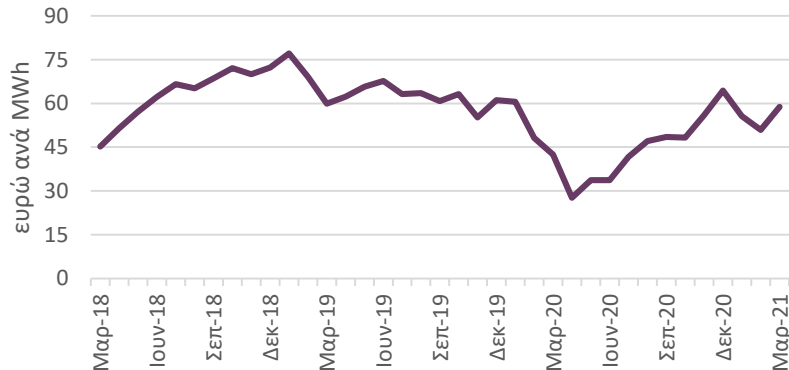
8. Ενέργεια, Υποδομές, Περιβάλλον

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

*«Προοπτικές και αβεβαιότητες από την
επανεκκίνηση της οικονομίας»*

Το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά τον Μάρτιο αυξήθηκε κατά 38,6% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2020...

Μεσοσταθμική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα

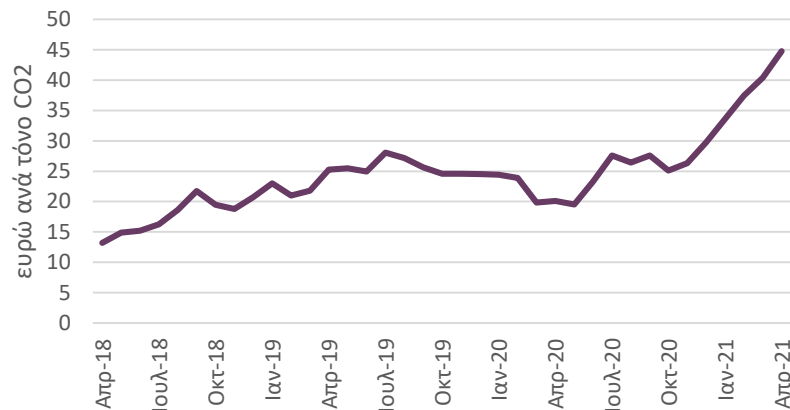

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 3/2021

Η μεσοσταθμική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα (Οριακή Τιμή Συστήματος) διαμορφώθηκε τον Μάρτιο στα 58,8 €/MWh, αυξημένη κατά 15,5% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

...ενώ η τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ σημείωσε νέο ιστορικό υψηλό τον Απρίλιο, με σταθερά ανοδική πορεία τους τελευταίους 6 μήνες

Μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ (EUA units)

Πηγή: ΛΑΓΓΕ, έως 4/2021

Η μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ τον Απρίλιο διαμορφώθηκε στα 44,75 €/tCO₂, αυξημένη κατά 10,7% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

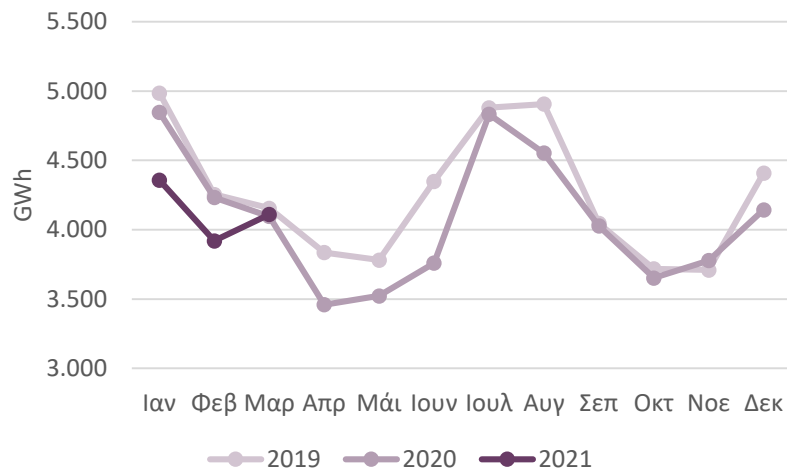
*Λόγω έλλειψης δεδομένων, η τιμή του Ιανουαρίου έχει υπολογιστεί ως γραμμική παρεμβολή των τιμών Δεκεμβρίου και Φεβρουαρίου

Σταθερή η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, διατηρούν οι επενδύσεις σε ΑΠΕ τον ανοδικό ρυθμό της ισχύος τους.

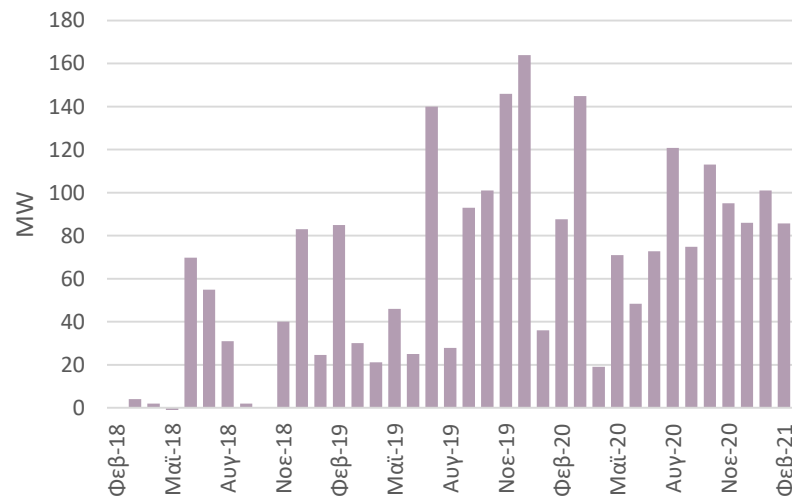
Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα διαμορφώθηκε τον Μάρτιο στις 4.110 GWh, σχεδόν στο ίδιο επίπεδο (+0,3%) συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Η εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή αυξήθηκε τον Φεβρουάριο κατά 86 MW

Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα

Νέα εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ

*Δεν συμπεριλαμβάνεται η ισχύς από υδροηλεκτρικούς σταθμούς.

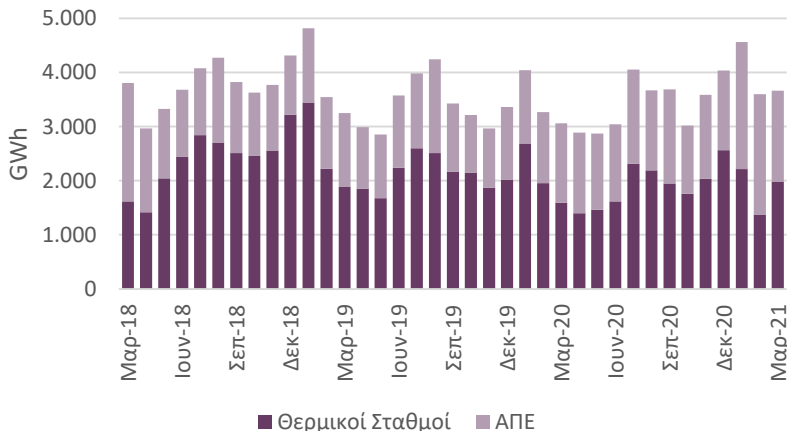
Πηγή: ΔΑΠΕΕΠ, έως 2/2021

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 3/2021

Αυξήθηκε η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και θερμικούς σταθμούς. Μειώθηκαν οι καθαρές εισαγωγές.

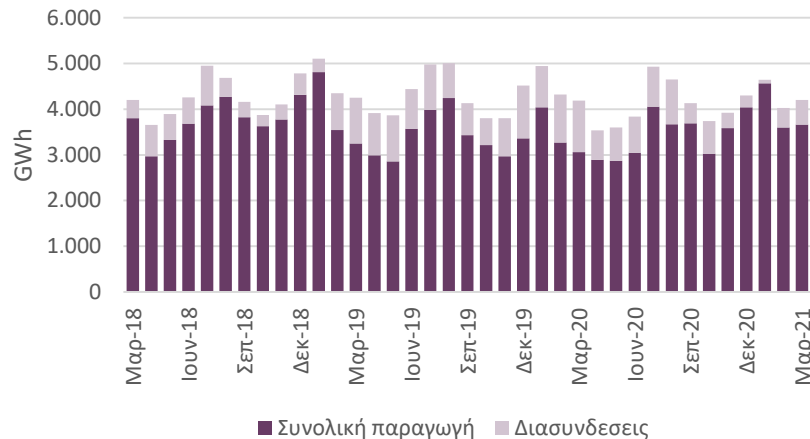
Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς στο διασυνδεδεμένο σύστημα τον Μάρτιο αυξήθηκε κατά 24,6%, ενώ από ΑΠΕ αυξήθηκε κατά 14,7% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς και ΑΠΕ* στο διασυνδεδεμένο σύστημα

Η συνολική εγχώρια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας τον Μάρτιο αυξήθηκε κατά 19,8% και οι καθαρές εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκαν κατά 52,2%, συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και ισοζύγιο διασυνδέσεων στο διασυνδεδεμένο σύστημα*

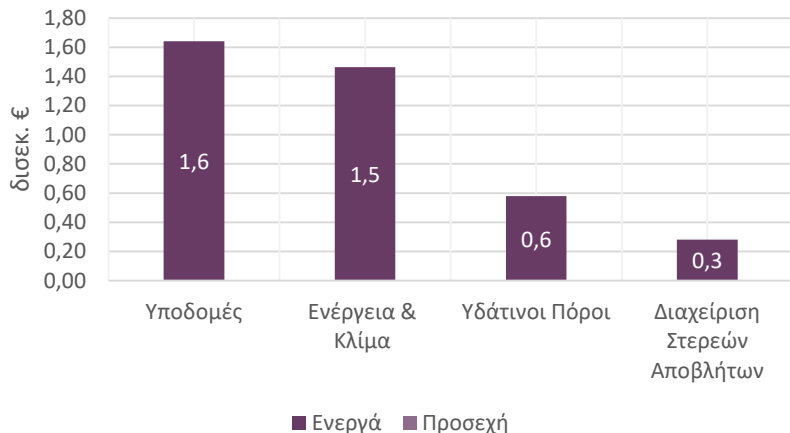
*Δεν συμπεριλαμβάνονται οι απώλειες συστήματος. Οι διασυνδέσεις αφορούν στις καθαρές εισαγωγές.

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 3/2021

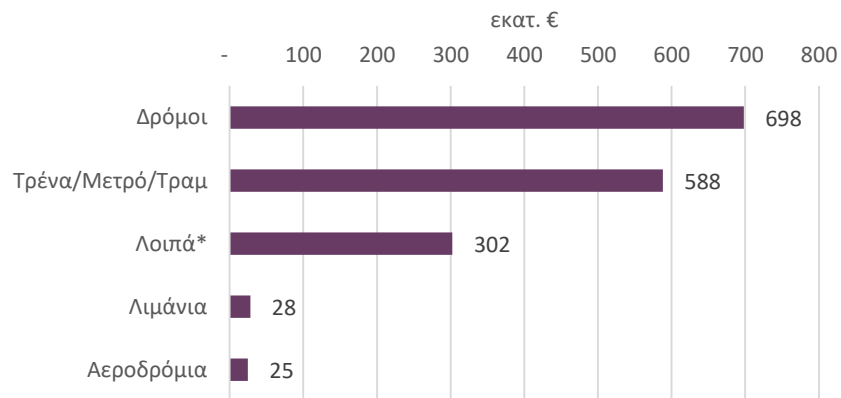
*Συμπεριλαμβάνεται η ενέργεια από υδροηλεκτρικούς σταθμούς

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 3/2021

Τρέχουσες προσκλήσεις έργων*

Υποδομές - Ανοιχτές προσκλήσεις

*Αφορά σε προσκλήσεις έργων μέσω ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ και σχέδια επενδύσεων στο πλαίσιο παραχωρήσεων ΤΑΙΠΕΔ έως 4/2021. Κάθε μια από τις κατηγορίες περιλαμβάνει τα εξής έργα:

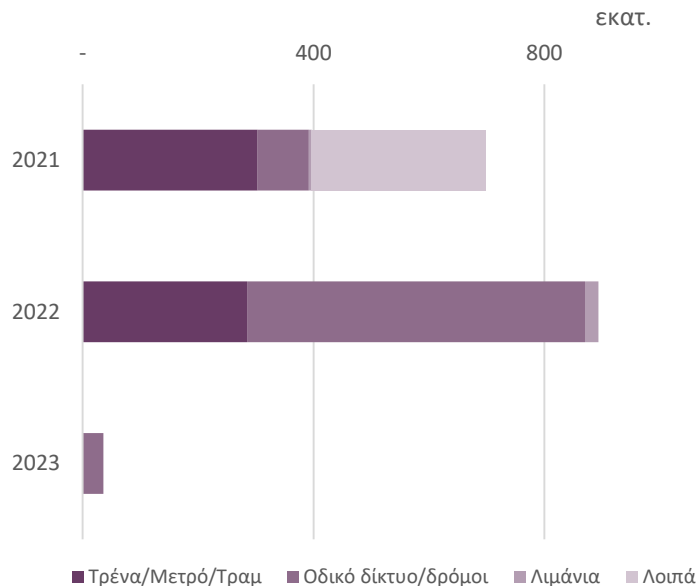
- Υποδομές: Οδικά δίκτυα-δρόμοι, μέσα σταθερής τροχιάς, λιμάνια, αεροδρόμια κλπ.
- Ενέργεια & Κλίμα: Βελτίωση ενεργειακής αποδοτικότητας κτιρίων, πρόληψη κινδύνων από πλημμύρες και πυρκαγιές, ενεργειακή διασύνδεση απομακρυσμένων περιοχών και λοιπά
- Υδάτινοι πόροι: Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων / αστικών λυμάτων, αποδοτική διαχείριση πόσιμου ύδατος, γενικότερες υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων
- Στερεά Απόβλητα: Δημιουργία πράσινων σημείων, ανάπτυξη συστημάτων συλλογής βιοαερίου, αστικά απόβλητα, μονάδες κομποστοποίησης κλπ.

Πηγές: ΕΣΠΑ 2014-2020 και ΣΔΙΤ, έως 4/2021

*Στα Λοιπά συγκαταλέγονται έργα αναβάθμισης αστικού περιβάλλοντος, υποδομές άθλησης, έργα ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς κλπ.

Πάνω από το 1/5 του Ταμείου Ανάκαμψης σε έργα και επενδύσεις για την Πράσινη Μετάβαση. Εκτός Ταμείου τα έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων

Τρέχουσες προσκλήσεις έργων σε υποδομές, ανά κατηγορία έργου και έτους

* Περιλαμβάνονται επενδύσεις σε ενέργειες του ΤΑΙΠΕΔ ολοκληρωμένες το 2020, βάσει του προϋπολογισμού επενδύσεων
Πηγές: ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ, ΤΑΙΠΕΔ έως 4/2021

- Πιο κοντά στην ανανέωση του θεσμικού πλαισίου που θα οδηγήσει στην υλοποίηση πληθώρας έργων στη διαχείριση στερεών αποβλήτων
  - Σε αναμονή της ψήφισης του νόμου για το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
- Εντός του έτους η δημοπράτηση των μονάδων διαχείρισης αποβλήτων Δυτικής Ελλάδας (Απρίλιος για Αγρίνιο, Σεπτέμβριος για Αχαΐα) με πόρους από το ΕΣΠΑ 2014-2020.
- Ανακοίνωση σημαντικών επενδύσεων και έργων στον Άξονα 1 – Πράσινη Μετάβαση (€ 6 δισεκ.) από το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0). Ενδεικτικά:
  - Εξοικονομώ κατ' οίκον (€1,1 δισεκ), για επιχειρήσεις (€470 εκατ.) και για δημόσια κτήρια (€200 εκατ.)
  - Αποθήκευση ενέργειας 1.380MW (€450 εκατ.)
  - Δημιουργία νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων βιομηχανικών μονάδων, επενδύσεις στη μείωση του CO2 στην ακτοπλοΐα, υποθαλάσσια αποθήκευση CO2 στον Πρίνο (€300 εκατ.)
  - Ενίσχυση δικτύων ύδρευσης σε Πρέβεζα, Άρτα, Λευκάδα, Κέρκυρα και Λέσβο (€290 εκατ.)
  - Δημιουργία υποδομών επεξεργασίας αστικών λυμάτων σε οικισμούς κάτω των 200.000 κατοίκων (€230 εκατ.).
  - Αναδάσωση 165 χιλ. στρεμμάτων (€224 εκατ.)
  - Αστικές αναπλάσεις (€475 εκατ.)

Σύνοψη – Ενέργεια, Υποδομές, Περιβάλλον

- Στην **αγορά ηλεκτρικής ενέργειας** τον Μάρτιο, η κατανάλωση παρέμεινε σταθερή σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2020 ενώ, το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά κατέγραψε αύξηση 38,6% σε ετήσια βάση.
- Οι **επενδύσεις σε ΑΠΕ** τον Φεβρουάριο διατήρησαν την ανοδική πορεία της εγκατεστημένης ισχύος τους και η **παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας** από ΑΠΕ τον Μάρτιο αυξήθηκε κατά 15% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του 2020 ενώ, οι συνολικές καθαρές εισαγωγές μειώθηκαν κατά 52% σε ετήσια βάση.
- Η **μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂** παρέμεινε σε ανοδική πορεία, σημειώνοντας νέο ιστορικό υψηλό τον Απρίλιο.
- Στα **δημόσια έργα**, παρατηρείται μικρή αύξηση στις προσκλήσεις για απόβλητα και κλίμα στις αρχές του 2021.
- Πάνω από το 1/5 του **Ταμείου Ανάκαμψης** προορίζεται σε έργα και επενδύσεις για την Πράσινη Μετάβαση. Εκτός Ταμείου τα έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων.